

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет

імені Петра Могили

Кафедра обліку і аудиту

КАРЧА ОЛЕНА ОЛЕГІВНА

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ
ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА**

Кваліфікаційна робота магістра на здобуття
ступеня вищої освіти магістр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньо–професійною програмою «Облік і аудит
підприємницької діяльності»

Керівник кваліфікаційної роботи магістра:
канд. екон. наук, доцент (б.в.з.)
Колєватова А.В.

Рецензент: канд. екон. наук, доцент
Черненко К.П.

Миколаїв 2024

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Факультет економічних наук
 Кафедра обліку та аудиту
 Ступінь вищої освіти: магістр
 Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
 Освітньо-професійна програма: «Облік і аудит підприємницької діяльності»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

_____ д-р екон. наук, проф. Великий Ю.В.

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Карчі Олені Олегівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Податкове планування та внутрішній контроль податкових зобов'язань підприємства» керівник дипломної роботи канд. екон. наук, доцент Колеватова А.В.
 (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
 затверджені наказом вищого навчального закладу від “__” _____
2. Строк подання студентом дипломної роботи _____
3. Вихідні дані до дипломній роботі: фінансова та бухгалтерська звітність підприємства, статистичні дані, нормативно-законодавче забезпечення, науково-практичні та теоретико-методичні роботи вітчизняних та зарубіжних вчених.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) визначити особливості податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства, розглянути види та принципи податкового планування на підприємстві, розглянути інструменти податкового планування та етапи їх формування, розглянути методику планування і прогнозування податків на підприємстві, визначити роль облікової політики в податковому планування підприємства, навести загальну організаційно-економічну характеристику діяльності підприємства, проаналізувати вплив податкових зобов'язань підприємства на фінансовий результат.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): методи податкового прогнозування і планування, цільове спрямування внутрішнього контролю розрахунків за податковими зобов'язаннями, процес внутрішнього контролю розрахунків за податковими зобов'язаннями за ТОВ «Сільпо», загальна інформація про ТОВ «Сільпо», динаміка відкриття торговельних точок ТОВ «Сільпо», організаційна структура ТОВ «Сільпо», фінансові показники ТОВ «Сільпо» за 2020-2022 рр., структурний аналіз доходів у звіті про фінансові результати ТОВ «Сільпо» за 2018-2022 рр., структурний аналіз витрат у звіті про фінансові результати ТОВ «Сільпо» за 2018-2022 рр., динаміка витрат від операційної діяльності ТОВ «Сільпо» за 2018-2022 рр., динаміка показників фінансових результатів за 2018-2022 рр.
6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів кваліфікаційної роботи магістра	Примітка
1	Затвердження теми і призначення науковогокерівника	вересень	
2	Підготовка дослідницької пропозиції	вересень	
3	Побудова плану дослідження (вступ мета та завдання дослідження)	вересень- жовтень	
4	Огляд літератури та методологія дослідження (текст статті, тези доповіді)	жовтень	
5	Формування інформаційної бази дослідження та проведення емпіричного аналізу моделі (аналіз)	жовтень-листопад	
6	Розробка та обґрунтування рекомендацій, підготовка висновків та дискусії (Результати та дискусія. Висновки.)	грудень	
7	Оформлення кваліфікаційної роботи магістра та підготовка її до захисту	січень	

Здобувач

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1 Особливості податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства.....	8
1.2. Концепція податкового планування, його види, принципи та методи	18
1.3. Інструменти податкового планування та етапи їх формування.....	32
2. МЕТОДОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА.	36
2.1. Методика планування і прогнозування податків	36
2.2. Облікова політика в податковому плануванні підприємства	44
2.3. Внутрішній контроль податкових зобов'язань ТОВ «Сільпо».....	48
3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «СІЛЬПО»	53
3.1. Організаційно–економічна характеристика підприємства ТОВ «Сільпо».....	53
3.2. Аналіз впливу податкових зобов'язань підприємства на фінансовий результат	59
3.3. Економічний і фінансовий аналіз результатів діяльності підприємства ..	62
4. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ І ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	71
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми. Розгляд податкових суперечок між державою та платниками завжди базується на фіскальних питаннях. Оскільки урядам доводиться максимізувати свої фінансові ресурси, учасники економіки постійно обговорюють розмір своїх податкових зобов'язань. Підприємства потребують фінансових стимулів для утримання та розширення свого бізнесу. Тому розуміння сучасних методів податкового планування стає невід'ємною частиною для кожного учасника бізнес-сфери. Ці підходи сприяють оптимізації планування та зменшенню податкового тягарю підприємств, забезпечуючи баланс між інтересами держави, корпорацій та фізичних осіб-платників податків. Такий підхід істотно сприяє забезпеченню адекватних податкових надходжень для задоволення суспільних потреб та фінансування бізнес-інтересів у розвитку та розширенні економічної діяльності в легальному секторі.

Багато бізнес-операцій мають податкові наслідки, і врахування їх впливу може підвищити ефективність та прибутковість підприємства. Зміни в податковому та бухгалтерському законодавстві, зокрема щодо оподаткування, бухгалтерського обліку, ПДВ та податкової звітності, створюють виклики для бізнесу. Ці виклики включають відмінності у розрахунку податкових зобов'язань, визначенні податкових кредитів та обліку ПДВ. Зміни у галузі урядової політики стосовно податкових кредитів і зобов'язань суттєво впливають на прибутки компаній, що може призводити до фінансових втрат.

В умовах сучасної економіки підприємства повинні точно фіксувати та контролювати свої нарахування ПДВ, щоб уникнути переплати або недоплати. Це вимагає розробки додаткових документів для бухгалтерів, які дозволяють правильно розраховувати ПДВ. Доцільне управління також сприяє ефективному податковому плануванню, бо контроль витрат стимулює підприємства прогнозувати майбутні витрати та відповідно планувати. Багато помилок у бухгалтерії виникають через те, що постачальники отримують

передоплату за послуги чи матеріали, але не всі ці дебетні враховуються через вже надані послуги чи отримані матеріали.

Метою роботи є дослідження податкового планування та внутрішній контроль податкових зобов'язань підприємства.

Для досягнення поставленої мети було визначено ряд завдань:

- Розкрити теоретичний аспект особливостей податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства;
- Провести характеристику видів, методів і стадій податкового планування;
- Здійснити огляд етапів податкового планування та оцінку його ефективності;
- Визначити особливості здійснення міжнародного податкового планування;
- Провести дослідження впливу податкових зобов'язань підприємства на фінансовий результат;
- Здійснити економічний/фінансовий аналіз результатів діяльності підприємства;
- Провести інтерпретацію отриманих результатів дослідження та обґрунтувати рекомендації з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства.

Об'єктом даного дослідження є вдосконалення системи обліку, оподаткування, контролю розрахунків з ПДВ, складання податкової звітності, а також заходів щодо поліпшення планування цієї системи.

Предметом дослідження виступає податкове планування та внутрішній контроль податкових зобов'язань підприємства.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі **методи дослідження**: теоретичні методи включали аналіз наукової літератури з проблематики, систематизацію, класифікацію, узагальнення, а також індуктивний та дедуктивний методи. Емпіричні методи включали аналіз нормативно-правових документів та звітності міжнародних кредитно-фінансових організацій. Математико-статистичні методи використовувалися

для аналізу числових даних про діяльність відповідних організацій. Графічні методи використовувалися для візуалізації результатів аналізу та їхнього представлення.

Інформаційною основою даного дослідження послужили нормативні документи, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, а також періодичні видання, спрямовані на тему дослідження. Мета та завдання кваліфікаційної роботи визначили структуру дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій з удосконалення податкового планування та внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Гіпотеза дослідження полягає в обґрунтуванні основних методів податкового планування та внутрішнього контролю в роботі вітчизняних продовольчих підприємств.

Практичне значення отриманих результатів дозволить досліджуваному підприємству ТОВ «Сільпо» удосконалити податкове планування та внутрішній контроль зобов'язань.

Апробація результатів дослідження. Публікації за темою дослідження: Результати дослідження відображені в статті Карчі О. / О. Карча// на тему: «Податкове планування та внутрішній контроль податкових зобов'язань підприємства».

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини з чорьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст дослідження викладений на 73 сторінках основного тексту, містить 6 таблиць, 11 рисунків, 2 додатки. Список використаної літератури налічує 49 найменувань.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Особливості податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства

За сучасних умов господарювання важливе місце посідає облік та контроль розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами. Це зумовлено тим, що податки є головним джерелом наповнення державного бюджету України, тому держава ретельно слідкує за правильністю нарахування та сплати податків та зборів.

Податки були створені до того, як була сформульована їхня теоретична база. Вони пройшли еволюцію від примітивних та початкових форм, які в основному стосувалися приватного доходу, до сталого джерела доходу, розвитку податкових систем і прийняття бюрократичних методів оподаткування. Систематизація історії розвитку оподаткування дозволяє виділити три основні фази:

- перша фаза охоплює стародавній світ і раннє середньовіччя та відзначається випадковим і специфічним виникненням різних систем оподаткування, які застосовувалися в примітивних формах і часто включали натуральні внески.
- друга фаза охоплює XVI–XVIII століття і відзначається формуванням феодальної держави, швидким розвитком оподаткування, оподаткуванням практично всіх можливих об'єктів та сфер оподаткування, таких як: двері, вікна, майно, борода, спадщина, земля, будинки, товари, доходи, холостяки, мерці і т.д.;
- третя фаза, яка припадає на кінець XVIII століття, характеризується поширенням концепцій, котрі обґрунтовують законність та природність оподаткування задля забезпечення функціонування держави. У цей період формалізуються основні принципи оподаткування, зменшується кількість податків, і вони стають більш стандартизованими. Також розробляються технічні методи оподаткування.

У багатьох наукових джерелах податкове планування розглядається як складний процес оптимізації господарської діяльності з урахуванням відповідності діючому податковому законодавству та стратегії виживання підприємств. Погоджуючись із таким підходом, ми визнаємо, що податкове планування – це активна, свідома поведінка платників податків у рамках системи збору та управління податком на прибуток підприємств. Його функціонування сприяє встановленню взаємовідносин з податковими органами, що сприяють оптимізації корпоративних податкових платежів, податкових обов'язків та податкової економії в грошових потоках.

Як вказано у роботах [1, 2], основними цілями податкового планування є оптимізація податкових сплат, зменшення податкових зобов'язань за окремими податками або групами податків, збільшення оборотних коштів підприємства, що в свою чергу розширює можливості для подальшого розвитку та підвищення ефективності діяльності. Шляхом раціонального використання податкових пільг для зниження податкового навантаження, підприємства отримують більше можливостей для максимізації прибутку у фінансово–господарській сфері та для подальшого успішного розвитку виробництва.

В процесі податкового планування терміни «податкова оптимізація» і «податкова мінімізація» є взаємозамінними. Проте останній термін є більш загальним, оскільки включає в себе як законні, так і незаконні дії платників податків, спрямовані на зменшення обсягу сплати податків. Податкова оптимізація, як законна діяльність, характеризується пошуком оптимальних варіантів фінансово–господарської діяльності, які не лише враховують зниження податків, але й аналізують наслідки податкового планування, включаючи його негативні аспекти. З цієї точки зору, незаконна мінімізація не може бути визнана оптимізацією.

Податкове планування фінансових зобов'язань підприємства – це процес, в якому визначається розмір податку шляхом аналізу та вибору різних об'єктів оподаткування, пріоритетних видів діяльності, конкретних видів діяльності та можливостей використання податкових пільг задля досягнення певних

результатів. Цей процес є систематичним і включає в себе коротко– та довгострокове фінансово–господарське планування підприємства. Під час податкового планування збираються і обробляються дані про становище підприємства, яке впливає на податкову систему. Виробляються різні бізнес–плани, визначаються фінансові та товарні потоки, а також відносини з постачальниками, покупцями і кредиторами. Це дозволяє керівництву приймати конкретні рішення для зменшення втрат від податкових платежів. Документація відіграє важливу роль у всіх аспектах податкового планування, і це можна пояснити, принаймні, трьома об'єктивними причинами.

По–перше, ретельна підготовка податкової документації дозволяє керівництву компанії здійснювати об'єктивний нагляд за діяльністю команди, яка відповідає за підготовку податкових матеріалів. По–друге, наявність чітко оформленого зв'язку з оптимізацією податкової бази в цілому дозволяє обґрунтовано представити свою позицію в арбітражному суді, з урахуванням високої ймовірності того, що вжиття оптимізаційних заходів може призвести до судового розгляду. По–третє, обіг документів є важливим аспектом управління, що забезпечує стабільність економічних і виробничих відносин.

В Україні застосовується кримінально–правовий термін «ухилення від сплати податків». Це суперечить податковому законодавству, і будь–хто, визнаний винним у ухиленні від сплати податків, може бути притягнутий до кримінальної відповідальності. Платники податків, податкові агенти та посадові особи, посадові особи контролюючих органів мають дотримуватись податкового законодавства. Порушення податкового законодавства карається штрафами, ув'язненням або втратою певних прав та пільг.

Ухилення від сплати податків включає в себе методи, які можуть бути визнані законними через недоліки в законодавстві або свідоме створення «податкових лазівок» для допомоги певним групам платників податків у зменшенні своїх податкових зобов'язань.

Податкове планування є законним методом для зменшення податкового навантаження, і його суть полягає в тому, що кожен платник податків має право

використовувати всі законні засоби, прийоми і методи (включаючи юридичні прийоми) для мінімізації своїх податкових зобов'язань. Законодавство передбачає, що юридичні та фізичні особи повинні сплачувати податки відповідно до закону, а не обирати інші спрощені способи оплати податків. Отож, необхідно розглянути моделі поведінки платників податків (див.рис.1.1.). Варто зазначити, що перші три моделі поведінки платників податків допомагають зменшити суми податкових платежів.

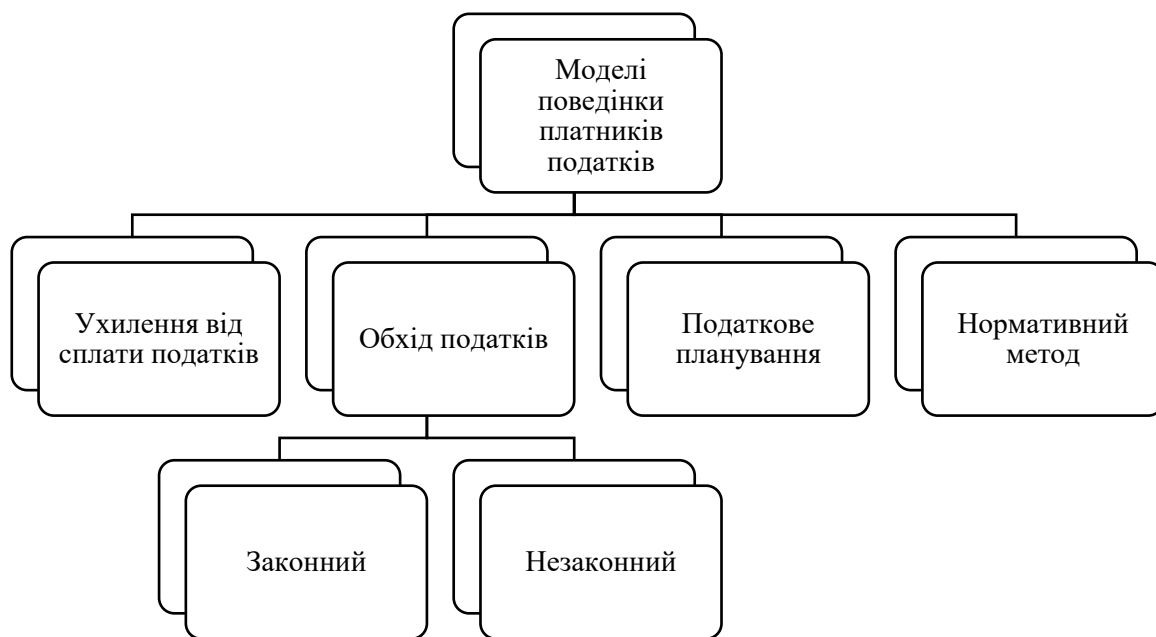

Рисунок 1.1 – Моделі поведінки платників податків

Джерело: складено автором на основі [3]

В роботі І. Б. Атаменка [1] порівнюються моделі поведінки платників податків за такими критеріями:

- Економічний інтерес суб'єкта при умові успішної заявки.
- Рівень ризику.
- Необхідна кваліфікація персоналу.
- Можливі національні санкції.
- Завдані збитки державі та суспільству.
- Залежність від змін національної економічної політики.
- Узгодження з іншими механізмами зниження податків.

Ухилення від сплати податків та незаконне ухилення від сплати податків є незаконними діями, які зводять податкову відповідальність та можуть призвести до фінансової, адміністративної чи кримінальної відповідальності.

Навпаки, податкове планування дозволяє знизити податкові зобов'язання, дотримуючись законодавства. Ми поділяємо точку зору А. Єлісєєва та А. Загороднього, які вважають: «Будь-яке порушення, навіть якщо воно здійснюється добросовісно (на користь підприємства чи окремого підприємця), не може бути виправданим жодними аргументами. Несплата податків є злочином проти держави, і не використання всіх законних можливостей для зниження податків є злочином проти власного бізнесу» [8, с.58].

У реальній діяльності підприємств розрізнення між податковим плануванням і ухиленням від сплати податків не завжди очевидне. Для того, щоб класифікувати несплату податків як ухилення від сплати податків, необхідно довести підсудному прямий умисел у невиконанні податків під час досудового розслідування. Оскільки чинне податкове законодавство може містити неоднозначні, нестабільні та складні пояснення, визначення цього може бути важким завданням для чиновників.

Наукова та фахова література виділяє два основні підходи до розуміння сутності податкового планування [1–18].

Перший підхід розглядає податкове планування як «важливий етап у формуванні корпоративної податкової політики, спрямований на визначення планових податкових платежів та встановлення податкових таблиць на майбутні періоди» [11, с.11]. За словами А. Єлісєєва, цей підхід визначає поняття «податкового планування».

Згідно з другим підходом, податкове планування передбачає «вибір серед різних варіантів ведення фінансово-господарської діяльності підприємства та розпорядження його активами таким чином, щоб досягти мінімального податкового навантаження. Податкове планування базується на максимізації використання всіх передбачених законодавством пільг, оцінюючи при цьому

стан податкового адміністрування та враховуючи основні напрями державної податкової, бюджетної та інвестиційної політики» [7, с.60–64].

Основні розбіжності між двома методами обговорюються у роботі А. Єлісеєва та А. Загороднього [9] з наступних причин:

- Призначення;
- Можливості планування;
- Використання засобів планування;
- Результати планування.

Податкове планування – це єдиний напрямок, і варіантів немає, оскільки види податків та умови їх сплати регулюються на законодавчому рівні. Воно включає не тільки розрахунок податків для окремих та загальних податків протягом періоду планування, але також включає вибіркоче використання конкретних податкових планів для оптимізації окремого податку та загальних податків протягом періоду планування.

Цю ж точку зору щодо сутності податкового планування підтримують О. Вілков, М. Романовський, Ю. Іванов, А. Крисоватий, А. Кізіма, В. Карпова та інші економісти та юристи. «Остаточною метою податкового планування є не мінімізація, а податкова оптимізація. Процес податкового планування має бути системним, з урахуванням впливу заходів податкової оптимізації на фінансовий стан підприємств» [15].

Рисунок 1.2 – Характеризуючі елементи податкового планування

Джерело: розроблено автором на основі [15]

На рисунку 1.2 виділено характерні аспекти податкового планування:

- Податкове планування, по–перше, вимагає глибокого знання і правильного розуміння різних аспектів, включаючи податкове законодавство, позиції податкових органів, нормативні акти, галузеві особливості оподаткування. Це охоплює аналіз і сприйняття спрямованості податкової політики уряду, думку юристів, аудиторів та експертів у галузі оподаткування, податкову літературу, підведення підсумків майбутнього податкового планування і практичні поради щодо створення бізнес–плану для законної оптимізації податкових платежів.

- Податкове планування, по–друге, є неодмінною частиною корпоративної податкової політики і стратегії, і включає вибір оптимальної схеми сплати податків для різних сфер господарської діяльності та пов'язаних господарських операцій.

- Податкове планування, по–третє, становить невід'ємну частину фіскального та податкового управління. Однією з головних функцій системи фінансового управління є розробка та виконання рішень, пов'язаних з фінансовим управлінням організації. Це включає фінансове планування для всієї системи фінансової діяльності організації. Деякі завдання планування включають прогнозування грошових потоків, пов'язаних з бізнес–операціями, таких як витрати та доходи. План також враховує розрахунки податків, зборів та обов'язкових платежів, які стосуються державного та місцевих бюджетів. Витрати на зовнішній спеціальний фонд також включаються до плану для забезпечення виконання бюджетних зобов'язань перед державними та місцевими бюджетами.

Варто зазначити, що поряд з податковим плануванням необхідно розглядати і внутрішній контроль, як функцію управління, яка в свою чергу є засобом зворотного зв'язку між об'єктом та органом управління, що інформує про дійсний стан об'єкта і фактичне виконання управлінських рішень.

Ефективна робота в системі внутрішнього контролю допомагає вирішити ряд проблем для суб'єкта господарювання, таких як забезпечення ухвалення обґрунтованих та належних управлінських рішень, оптимізація процесів

фінансово–господарської діяльності, а також виявлення, запобігання та усунення відхилень у наданій інформації для зацікавлених осіб.

Система внутрішнього контролю в суб'єкта підприємництва відіграє ключову роль у забезпеченні його ефективного функціонування та задоволенні потреб користувачів щодо інформації, яка використовується для ухвалення та обґрунтування адекватних управлінських рішень. З цієї причини важливо визначити основні характеристики системи внутрішнього контролю, що допоможе визначити та формалізувати критерії оцінки її ефективності [18].

Варто зазначити, що система внутрішнього контролю представляє собою набір політик і процедур, які приймаються управлінським персоналом суб'єкта господарювання для досягнення певних цілей, таких як забезпечення ефективного управління господарською діяльністю, дотримання політики системи управління, збереження активів, запобігання шахрайству та помилкам, виявлення цих проблем, забезпечення точності та повноти облікових записів і своєчасної підготовки достовірної інформації.

Внутрішній контроль, як функція управління, є засобом забезпечення зворотного зв'язку між об'єктом та органом управління [23]. Він служить для інформування про фактичний стан об'єкта і реальне виконання управлінських рішень. Внутрішній контроль представляє собою процес, спрямований на забезпечення відповідності функціонування конкретного об'єкта прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення встановленої мети. Його головною метою є об'єктивна оцінка фактичного стану справ у суб'єкта господарювання, виявлення та попередження негативних факторів і умов, які можуть впливати на виконання ухвалених рішень та досягнення цілей, а також передача цієї інформації органу управління.

Правильне функціонування системи внутрішнього контролю також залежить від кваліфікації та чесності працівників, які виконують відповідні завдання. Система відбору, найму, просування, навчання і підготовки персоналу має забезпечувати високу кваліфікацію та добросовісність цього персоналу. Керівництво економічного суб'єкта несе відповідальність за

розробку і практичне впровадження системи внутрішнього контролю, що повинна відповідати розмірам і особливостям діяльності суб'єкта, функціонувати регулярно і ефективно.

Система внутрішнього контролю застосовується як на комерційних підприємствах будь-якої форми власності, так і в бюджетних установах. Функції внутрішнього контролю можуть виконувати окремі працівники або окремі служби в межах установи або підприємства.

Внутрішній контроль може бути проведений як передвідомчий (попередній), поточний (оперативний), або подальший, і включати документальний, фактичний, або комбінований підходи. В залежності від часу, коли він здійснюється, внутрішній контроль розділяється на передвідомчий, поточний (оперативний), та подальший.

Передвідомчий контроль проводиться перед прийняттям управлінських рішень та здійсненням господарських операцій [3]. Управлінський персонал та головний бухгалтер виконують передвідомчий контроль, включаючи схвалення договорів і угод на отримання та відпуск матеріальних цінностей, наказів щодо призначення посадових окладів, надбавок та премій працівникам тощо. Цей вид контролю є обов'язковим на всіх рівнях управління. Його цілями є попередження незаконних дій посадових осіб, надмірних та недоцільних господарських операцій, ефективне використання ресурсів та попередження невиробничих витрат.

Поточний (оперативний) контроль виконується під час проведення господарських операцій для виявлення негативних відхилень, які можуть не бути виявлені під час передвідомчого або подальшого контролю. Метою цього виду контролю є виявлення внутрішньогосподарських резервів для подальшого покращання ефективності виробництва. Особливу увагу до поточного контролю варто приділяти персоналу, який має зацікавленість в покращанні результатів господарсько-фінансової діяльності.

Під час поточного (оперативного) контролю, спеціалісти підприємств аналізують показники оперативної звітності. Внутрішні аудитори та ревізори, з

свого боку, проводять тематичні перевірки. Інтеграція поточного контролю з передвідомчим має велике значення для запобігання невиробничих витрат, уникнення можливого розкрадання та втрат матеріальних ресурсів і грошових коштів.

Подальший контроль проводиться після завершення господарських операцій на основі даних, зафіксованих у первинних документах, бухгалтерських реєстрах та звітності. Його ціль полягає в перевірці обґрунтованості та законності господарських операцій, виявленні можливих недоліків, порушень та зловживань, якщо такі були допущені [1]. Подальший контроль допомагає ідентифікувати та використовувати резерви для подальшого поліпшення усіх виробничих та економічних показників.

Максимальна ефективність досягається завдяки послідовному комбінуванню передвідомчого, поточного (оперативного) і подальшого контролю.

Залежно від джерел інформації, що використовуються під час контрольних процедур, внутрішній контроль розподіляється на документальний і фактичний контроль. Документальний контроль здійснюється шляхом перевірки достовірності та законності господарських операцій на основі первинної документації, бухгалтерських реєстрів і фінансової звітності. Фактичний контроль, з іншого боку, визначає стан об'єктів, які перевіряються, за допомогою огляду, обстеження, вимірювань, перерахунку, зважування, лабораторного аналізу та інших методів, щоб визначити їх реальний стан. Поєднання документального та фактичного контролю відоме як комбінований контроль [22].

Отже, спільна робота податкового планування та внутрішнього контролю дозволяє підприємствам ефективно ведення своєї фінансової діяльності, забезпечуючи дотримання податкових законів і оптимізацію податкових платежів. Правильно налаштована система внутрішнього контролю сприяє запобіганню можливим податковим ризикам та негативним наслідкам, які можуть виникнути внаслідок порушень податкових обов'язків. Завдяки цьому

підприємство може забезпечити стабільність та сталий розвиток у конкурентному господарському середовищі.

У підсумку, податкове планування та внутрішній контроль податкових зобов'язань є важливими інструментами для підтримки фінансової стабільності та ефективності підприємств. Правильне їх застосування дозволяє підприємствам досягати своїх фінансових цілей, зменшувати податкові ризики і забезпечувати відповідність податковим вимогам.

1.2. Концепція податкового планування, його види, принципи та методи

Систематичний аналіз та розуміння суті податкового планування вимагають важливого значення, яке приділяється його класифікації та деталізації основних аспектів. Класифікація податкового планування дозволяє визначити та групувати основні характеристики цього процесу з урахуванням чітко визначених критеріїв.

Досягнення узгодженої класифікації податкового планування є важливим завданням, оскільки існує багато різних підходів та описів цього явища, спричинених його складністю і різноманітністю. Багатогранність та недостатньо розвинене наукове дослідження у цій області створюють різні точки зору на податкове планування. Необхідність подальшого дослідження полягає в розвитку усталених уявлень про структуру та класифікацію податкового планування. Важливим є визначення загальних підходів та критеріїв класифікації, зокрема, урахування міждержавного та внутрішньодержавного податкового планування, організаційної структури, організаційно-правової форми та характеру управлінських рішень.

Т. Гусєва та А. Глінов [11,12] провели класифікацію податкового планування за декількома ключовими ознаками:

1. За типом суб'єкта господарювання, враховуючи комерційні та некомерційні організації.

2. Залежно від організаційно–правової форми, яка може включати акціонерне товариство, виробничий кооператив та інші.
3. Відповідно до етапів виробничого циклу підприємства, включаючи стадію створення, період існування та період ліквідації.
4. Залежно від масштабу підприємства, де розглядаються питання перспективного позиціонування та спеціального податкового планування для малих, середніх і великих підприємств.
5. За категорією податків, яка може включати податок на додану вартість (ПДВ), податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок та інші види податків.
6. За категорією платників податків, враховуючи організації, індивідуальних підприємців та інші фізичні особи.
7. Враховуючи статус резидентства, поділяючи податкове планування на національне та міжнародне.
8. За галузевою ознакою, де розглядаються методи мінімізації податків, враховуючи сферу фінансово–господарської діяльності організації, такі як банк, страхова організація, торгова організація та інші.
9. За часовим принципом, поділяючи податкове планування на короткострокове (поточне) та перспективне (стратегічне, тактичне) планування.

Крім того, вчені розрізняють два типи податкового планування: активне та пасивне [16]. Детальну класифікацію видів податкового планування, основуючись на різних критеріях, включаючи сферу застосування, суб'єкта господарювання, організаційну структуру, сферу охоплення, етапи діяльності, характер управлінських рішень та використані інструменти, запропонували А. Єлісеєв та А. Загородній. Важливо при цьому уникати надмірної деталізації, штучного додавання зайвих типів критеріїв і використання другорядних ознак.

Згідно з А. Єлісеєвим, суб'єкт податкового планування може бути пасивним або активним в залежності від ефективності використання можливих засобів. Пасивне податкове планування базується на альтернативній

оптимізації. Ця оптимізація можлива, коли в податковому законодавстві існують дві або більше альтернативних норм, і суб'єкти господарювання або окремі платники податків вибирають одну з них, яка відповідає їхнім інтересам. Наприклад, пасивне податкове планування може включати переваги переходу суб'єкта малого підприємництва на спрощений режим оподаткування. Активне податкове планування передбачає специфічний підхід до планування діяльності компанії з використанням спеціально розроблених схем оптимізації [21]. Автор класифікує податкове планування за різними критеріями, зокрема видами, інструментами, а також різними характеристиками. Однак, варто відзначити, що розподілення податкового планування за використаними інструментами може бути обговорюваною темою, оскільки воно зосереджується на методах і засобах, що застосовуються для реалізації податкового планування, а не на виді самого планування. Додатково, є деякі резерви у визначенні пасивного податкового планування, оскільки в цьому процесі платник податків приймає активні рішення та діє.

З урахуванням цього, ми запропонували основні критерії для класифікації податкового планування:

1. Залежно від сфери територіальної дії та юрисдикції:
 - Внутрішнє податкове планування.
 - Міжнародне податкове планування.
2. Залежно від рівня поставлених цілей та завдань:
 - Стратегічне податкове планування.
 - Тактичне податкове планування.
3. Залежно від суб'єктного складу та організаційної структури:
 - Індивідуальне податкове планування.
 - Колективне податкове планування.
 - Корпоративне податкове планування.
4. Залежно від строку, на який здійснюється планування:
 - Короткострокове податкове планування.
 - Середньострокове податкове планування.

– Довгострокове податкове планування.

Внутрішнє податкове планування використовується платниками податків національних правових засобів та в основному орієнтоване на внутрішні економічні операції. З іншого боку, міжнародне податкове планування включає зовнішньоекономічну діяльність та співпрацю з іноземними суб'єктами, що реєструються в різних податкових юрисдикціях, з урахуванням законодавства і міжнародних договорів щодо уникнення подвійного оподаткування.

Для успішного податкового планування, окрім правильної класифікації, важливо розуміти основні методи, що використовуються в цьому процесі. Податкове планування залучає різні методи для прогнозування та розрахунку податків, враховуючи різні бізнес–альтернативи та вибір найбільш підходящого оподаткування з наявних варіантів. Загалом, з точки зору вчених, до інструментів податкового планування відносяться такі методи: використання податкового бюджетування, застосування податкових пільг та інших законно передбачених податкових знижок, використання трансфертного ціноутворення і використання можливостей, передбачених податковим законодавством, а також розробка податкової політики підприємств.

Додатково до зазначених методів податкового планування, інші важливі підходи включають аналіз міжнародних податкових відмінностей та використання стратегій оптимізації податкових платежів. При розробці ефективної податкової стратегії важливо також враховувати нормативно-правові акти та актуальні зміни в податковому законодавстві. Крім того, ретельне планування може включати інвестиційні аспекти, такі як вибір інвестиційних інструментів з урахуванням їхнього впливу на оподаткування. Врахування всіх цих аспектів допомагає підприємствам знизити ризики податкових переplat, мінімізувати податкові обов'язки та забезпечити ефективне використання ресурсів.

Рисунок 1.3 – Класифікація методів податкового планування

Джерело: розроблено автором на основі [31]

До загальних методів податкового планування відносять методи, які мають широку сферу застосування, і, зокрема, використовуються в плануванні загальної діяльності підприємства. До них відносяться методи: розрахунково-аналітичний, економіко-математичного моделювання, нормативний, мікробалансів, графо-аналітичних залежностей, матрично-балансовий, статистичні [31].

Розрахунково-аналітичний метод полягає в коригуванні планових показників під зміни внутрішніх і зовнішніх чинників.

У податковому плануванні переважно використовується для розрахунку сум податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування шляхом коригування показників підібраних варіантів під зміни зовнішніх чинників (зокрема, зміни податкового законодавства, дії контрагентів, кон'юнктуру ринку та ін.) і внутрішніх (ухвалення незапланованих рішень керівництва, неточних дій з реалізації податкового плану та ін.)

Нормативний метод в податковому плануванні використовується на стадії розрахунку податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування і дозволяє визначити суми податкових платежів на підставі діючих ставок і баз оподаткування.

Розрахунок в нормативному методі здійснюється за формулою:

$$C = BO \times СП \quad (1.1)$$

де C – сума податку, грн.

BO – база оподаткування, грн.;

$СП$ – ставка податку.

Метод мікробалансів полягає в створенні бухгалтерської моделі господарсько–фінансової ситуації шляхом складання бухгалтерських проводок і визначення на їх основі варіанта з оптимальними показниками [40].

Розрахунок в методі мікробалансів здійснюється в такому порядку:

- 1) виділяється група господарських операцій, які мають безпосереднє відношення до певного варіанту оподаткування;
- 2) за вибраними господарськими операціями складаються бухгалтерські кореспонденції;
- 3) на підставі бухгалтерських кореспонденцій розраховується мікробаланс і визначається підсумкова сума прибутку;
- 4) порівнюються альтернативні варіанти, і вибирається варіант з оптимальними показниками.

Цей метод використовується на завершальній стадії податкового планування, коли відома сума податкових платежів за кожним варіантом оподаткування.

Метод графо–аналітичних залежностей ґрунтується на побудові графічної або аналітичної залежності фінансового результату підприємства від одного або декількох найважливіших параметрів балансу і виборі на основі цих залежностей варіанту з оптимальними показниками.

У цьому методі розрахунок здійснюється в такій послідовності:

- 1) виділяється блок господарських операцій, в якому бере участь задіяний параметр;
- 2) за допомогою ряду послідовних розрахунків мікробалансів або математичних формул визначається залежність фінансового результату від досліджуваного параметра;
- 3) складається графічне зображення цих залежностей;
- 4) вибирається оптимальний варіант здійснення господарської операції.

Таким чином, метод графо–аналітичних залежностей використовується на стадії вибору оптимального варіанту оподаткування.

У матрично–балансовому методі процес розрахунку полягає в тому, що баланс підприємства і оборотна відомість записуються у вигляді матриці, потім вони послідовно доповнюються показниками господарських операцій за альтернативними варіантами оподаткування і вибирається варіант з оптимальними показниками [47].

Застосовується цей метод на стадії вибору оптимального варіанту оподаткування.

Статистичні методи мають широкий спектр застосування в податковому плануванні. Зокрема на основі використання різних методів статистичного аналізу (факторного, кореляційно–регресійного аналізу) виділяються основні чинники, які впливають на величину податкового тягаря підприємства, на

основі яких проектується напрями оптимізації податкових платежів підприємства.

Статистичні методи застосовуються також при визначенні ефективності заходів податкового планування, зокрема при проведенні аналізу динаміки податкових платежів, розрахунку показників виконання бюджету податків і тому подібне.

Методи економіко–математичного моделювання полягають в математичному описі досліджуваного об'єкту, яким в податковому плануванні виступають альтернативні варіанти оподаткування.

Відповідно до цих методів будується економіко–математична модель розрахунку суми прибутку або витрат з урахуванням впливу податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування і вибирається варіант з оптимальними показниками.

Методи економіко–математичного моделювання застосовуються на стадії вибору оптимального варіанту оподаткування і дозволяють отримати найбільш точні результати, проте внаслідок складності здійснюваних розрахунків вони можуть бути застосовані не в усіх ситуаціях. Тоді аналіз варіантів оподаткування здійснюється за допомогою інших загальних методів податкового планування, зокрема методу графо–аналітичних залежностей, матрично–балансового методу, методу мікробалансів та ін., підбір яких здійснюється на індивідуальній основі залежно від виду податкового планування, кількості задіяних в схемі податкового планування структур, тощо [44].

До спеціальних методів слід зарахувати методи, які застосовуються виключно в податковому плануванні підприємства при моделюванні альтернативних варіантів оподаткування. До них можна зарахувати методи: заміни відносин, розподілу відносин, відстрочення податкового платежу, делегування податків структурі–сателіту, використання офшорів, використання переваг міжнародних договорів, пільгового суб'єкта господарювання, використання облікової політики.

Ці методи податкового планування використовуються на стадії підбору альтернативних варіантів оподаткування і можуть бути охарактеризовані таким чином.

Метод заміни відносин полягає в заміні операції, що передбачає обтяжливе оподаткування на операцію з аналогічною метою, але з більш пільговим порядком оподаткування.

Наприклад, операція дарування підприємству грошових коштів або майна (з обкладенням її податком на прибуток у обдарованої особи) замінюється операцією внесення майна в статутний капітал (без оподаткування операції податком на прибуток).

Метод розподілу відносин базується на методі заміни стосунків. Відмінність між цими методами полягає в тому, що в методі розподілу відносин замінюється або частина господарської операції, замість операції в цілому, або господарська операція розділяється на декілька частин [38].

Використовується метод розподілу стосунків в ситуаціях, коли метод заміни стосунків не дозволяє досягти бажаного ефекту оптимізації податкових платежів.

Наведемо приклад: договір підряду на виконання робіт, що включає вартість матеріалів, який укладений з юридичною особою – платником єдиного податку за ставкою 5%, замінюється на два договори: договір підряду з виготовлення продукції з матеріалів замовника і договір купівлі–продажу матеріалів, які використовуються для надання послуг, що укладається з іншою особою. Тоді та частина матеріалів, яка не включається до складу робіт, не обкладається єдиним податком.

Метод відстрочення податкового платежу дозволяє перенести момент виникнення об'єкта оподаткування на наступні податкові періоди. Це єдиний метод податкового планування, в якому сума податкових платежів за підсумком не змінюється, а їх сплата лише переноситься на майбутні періоди.

Наприклад, відстрочення платежів з податку на прибуток може бути досягнуте шляхом постачання товару покупцям за договором товарного

кредиту, в якому передбачається, що право власності до покупця на товар переходить на дату проведення остаточного розрахунку за товар (ч. 1 ст. 334, ст. 694, 695 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 р. № 435 – IV).

Метод делегування податків структурі–сателіту полягає в передачі обов'язків по сплаті податкових платежів спеціально створеним структурам, діяльність яких спрямована на зменшення фіскального податкового тиску на основне підприємство.

Під методом використання офшору розуміється сукупність методів, що використовують у своїй основі перенесення об'єкту оподаткування під юрисдикцію більш м'якого режиму оподаткування. Цей метод допускає використання іноземних юрисдикцій з режимом пільгового оподаткування (офшорних зон).

Слід зауважити, що приймаючи до уваги наявність податкових обмежень, на даний момент підприємствам вигідніше співробітничати з компаніями, розташованими на офшорних територіях не безпосередньо, а через третіх осіб.

Метод використання переваг міжнародних договорів полягає в тому, що з резидентом країни, що уклала Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування [24], укладається договір, як правило, на отримання пасивних доходів, відносно яких Конвенцією передбачено пільговий порядок оподаткування.

Причому в податковому плануванні поширений механізм так званого «шоппінгу» міжнародних угод, під яким мається на увазі використання переваг двосторонньої податкової конвенції резидентом третьої країни [25].

Метод пільгового суб'єкта господарювання полягає в скороченні об'єкту оподаткування підприємства шляхом вибору спеціальної організаційно–правової основи суб'єкта–господарювання з пільговим режимом оподаткування.

Метод використання облікової політики полягає в розробці варіанту облікової політики підприємства, що дозволяє оптимізувати податкові платежі. Оскільки зараз облік з податку на прибуток ґрунтується на бухгалтерському обліку, використання даного метод має "великі" перспективи.

Послідовність використання загальних і спеціальних методів податкового планування можна представити таким чином (рис. 1.4).

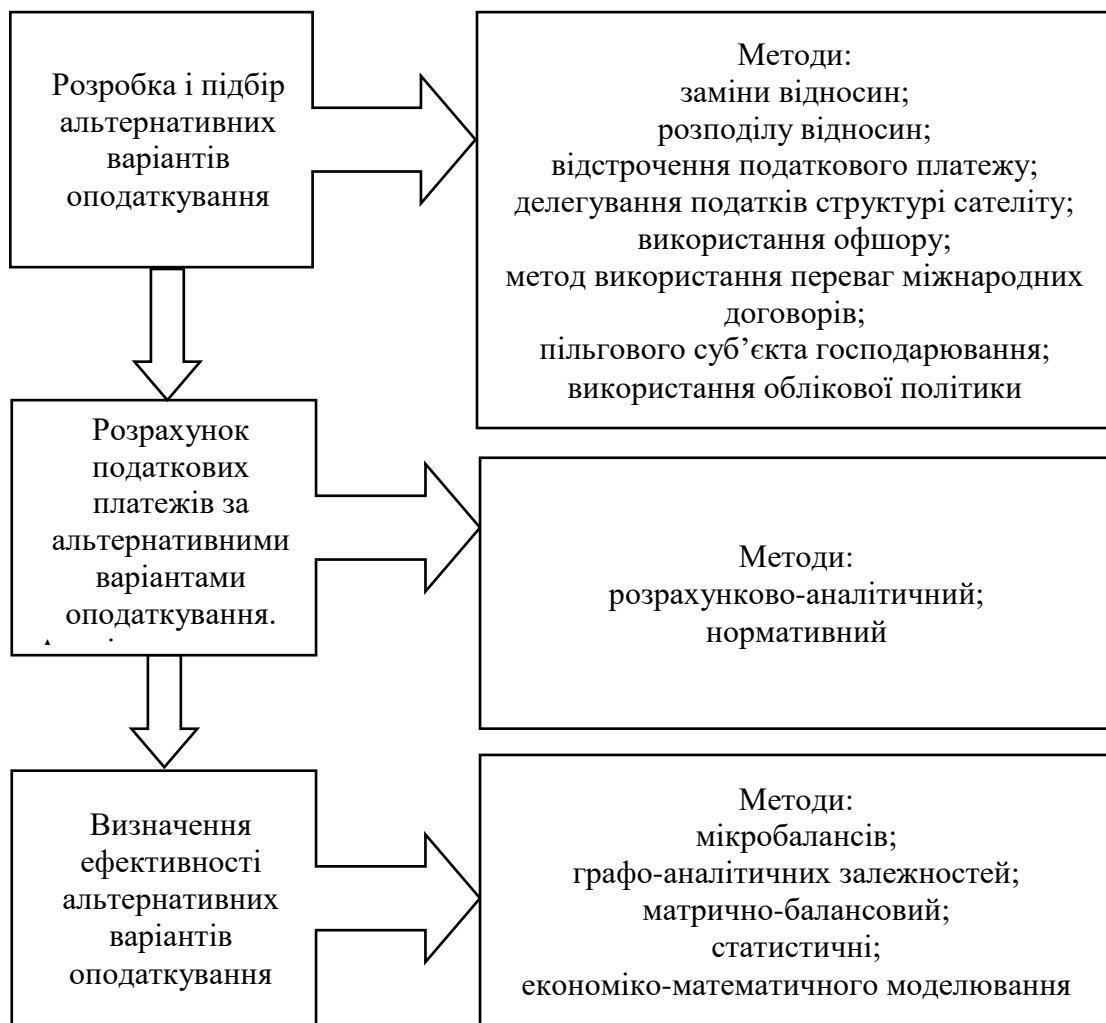

Рисунок 1.4. – Послідовність використання методів податкового планування

Джерело: розроблено автором на основі [24]

Спеціальні методи податкового планування (заміни відносин, розподілу відносин, відстрочення податкового платежу, делегування податків структурі-сателіту, використання офшору, використання переваг міжнародних договорів, пільгового суб'єкта господарювання, використання облікової політики) застосовуються на первинній стадії визначення і вибору альтернативних варіантів оподаткування [11]. Розрахунково-аналітичний і нормативний методи використовуються в аналізі податкового поля підприємства і розрахунку податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування.

Принципи податкового планування мають визначальне значення для податкового планування, оскільки вони представляють положення, що визначають його суть, основу. Отже на основі принципів податкового планування розробляється методика податкового планування суб'єктів господарювання, у зв'язку з чим важливо їх коректно сформулювати. Доцільно класифікувати систему принципів податкового планування на загальні та спеціальні.

До загальних принципів має сенс віднести принципи, характерні для будь-якого виду внутріфінансового планування суб'єкта господарювання, і в тому числі податкового планування як складової частини.

До спеціальних принципів можна зарахувати принципи, що визначають специфіку процесу податкового планування як підсистеми внутріфінансового планування суб'єкта господарювання.

Класифікацію принципів податкового планування наведено на рис. 1.5.

Рисунок 1.5 – Класифікація принципів податкового планування

Джерело: розроблено автором на основі [24]

Принцип єдності (системності) передбачає, що податкове планування має системний характер. Це означає, що спершу необхідно узгодити податкові плани з бюджетами різних підрозділів підприємства, такими як бюджет виробництва, продажу, та інші. Другим важливим аспектом є узгодження податкових планів окремих підрозділів підприємства з загальним (генеральним) податковим планом підприємства [12].

Принцип участі передбачає, що кожен співробітник підприємства, який має прямий вплив на податкове планування, повинен брати участь у розробці податкових планів. Важливо враховувати, що конфіденційність інформації про податкові плани також грає значущу роль, оскільки вона може бути чутливою і не повинна розголошуватися серед співробітників підприємства.

Принцип безперервності означає, що процес податкового планування повинен бути постійним і безперервним. Раніше розроблені податкові плани повинні регулярно оцінюватися та коригуватися відповідно до змін в законодавстві та інших факторів.

Принцип гнучкості вказує на те, що податкові плани повинні бути складені з урахуванням можливості подальшої коригування під зміни обставин, такі як зміни в законодавстві. Ця гнучкість забезпечується різними способами, такими як використання альтернативних варіантів у господарських операціях та коригування рівня економії податкових платежів у схемах оптимізації.

Принцип точності передбачає, що податкові плани повинні бути точними, конкретними та докладно розробленими відповідно до умов та обмежень, які визначають зовнішні та внутрішні фактори.

Принцип законності встановлює обов'язок проводити податкове планування в повній відповідності до діючого законодавства. Це стосується як самих схем оптимізації податкових платежів, так і документації, яка підтверджує їх виконання. Дотримання цього принципу є фундаментальним у податковому плануванні, оскільки воно відокремлює законні практики від податкового ухилення. Документальний супровід схем оптимізації повинен

відповідати фактичному стану речей і бути вичерпним, щоб зменшити ризики недійсності угод [8].

Принцип комплексності означає, що податкове планування всіх податкових платежів повинно враховувати їх взаємозв'язок та узгоджувати всі аспекти з різними галузями права, які можуть впливати на схеми оптимізації.

Принцип оптимального співвідношення ризику і вигод покладає акцент на те, що переваги, отримані від використання схем оптимізації податків, повинні бути вищими за можливі ризики, пов'язані з їх застосуванням. Цей принцип важливий через високий ризик податкового планування та необхідність уникнення недоцільних дій, які можуть призвести до відповідальності.

Принцип перспективності передбачає, що при розробці податкового плану слід передбачити можливі зміни в законодавстві в майбутньому. Моніторинг можливих змін у законодавстві дозволяє вчасно внести корективи в плани та уникнути податкових втрат.

Принцип альтернативності вказує на необхідність розглядати і розробляти схеми оптимізації на різних альтернативних основах, враховуючи можливі варіанти оформлення господарських операцій.

Принцип природності (натуральності) передбачає, що документальний та базовий супровід схем оптимізації податків повинні бути логічними, без абсурдностей, і не мають викликати обґрунтованих підозр з боку контролюючих органів. При цьому важливо, щоб підприємство мало достатні ресурси та можливості для здійснення таких операцій [19].

Отже, слід підсумувати, концепція податкового планування є ключовим аспектом фінансового управління підприємством і є необхідною складовою в оптимізації податкових платежів. Податкове планування передбачає системний аналіз та оптимізацію фіскальних зобов'язань, забезпечуючи відповідність законодавству та мінімізуючи податкові ризики. Визначені принципи податкового планування надають цьому процесу чіткість та напрямок. Для

успішного податкового планування важливо використовувати методи, які відповідають цілям та потребам підприємства.

1.3. Інструменти податкового планування та етапи їх формування

Податкове планування є важливим аспектом фінансового управління для фізичних осіб та підприємств. Воно включає в себе низку інструментів та етапів, які спрямовані на зменшення податкового навантаження і оптимізацію податкових витрат [22].

До інструментів податкового планування слід віднести: вибір правової форми, оптимізація доходів та витрат а також застосування податкових пільг.

Вибір правової форми: податкове планування розпочинається з вибору правової форми власності.

Наприклад, підприємство може обрати форму Товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) або акціонерного товариства (АТ). Вибір цієї форми може суттєво вплинути на обсяг податкових зобов'язань та відповідальність власників.

Оптимізація доходів та витрат: Для фізичних осіб і підприємств важливо максимізувати витрати, які можуть бути включені до обчислення податку, і мінімізувати доходи, які підлягають оподаткуванню.

Наприклад, підприємство може інвестувати в розвиток, що дозволить включити операційні витрати до обчислення прибутку.

Використання податкових пільг: Податкові пільги – це особливі правила і винятки в податковому законодавстві, які дозволяють фізичним особам та підприємствам зменшити свої податкові зобов'язання. Вони можуть бути надані як загальними стимулами для певних видів діяльності, таких як дослідження та розвиток, енергоефективність, або як індивідуальні пільги для конкретних ситуацій. Основні аспекти використання податкових пільг в податковому плануванні:

Визначення доступних пільг: Перший крок – це з'ясувати, які податкові пільги доступні в конкретній юрисдикції. Це може включати податкові кредити,

знижки на податок, винятки від оподаткування певних видів доходів і так далі[39].

Відповідність: Важливо переконатися, що ви відповідаєте вимогам для використання пільг. Наприклад, деякі пільги можуть бути доступні лише для підприємств певного розміру або тих, що займаються конкретним видом діяльності.

Максимальне використання: Податкове планування включає в себе створення стратегії для максимального використання доступних пільг. Це може включати періодичні перевірки та оновлення планування, щоб використовувати нові пільги, які можуть з'явитися внаслідок змін у законодавстві.

Захист від ризиків: Використання податкових пільг також може слугувати як інструмент для зменшення податкових ризиків. Деякі пільги можуть знижувати обсяг прибутку, який підлягає оподаткуванню, що може бути корисним у випадках, коли податкова ставка висока.

До прикладу, підприємства, які здійснюють дослідження та розробку (R&D): Багато країн надають податкові пільги для підприємств, що інвестують у дослідження та розробку нових продуктів або технологій. Це дозволяє знизити податковий тиск на витрати, пов'язані з R&D. Відокремлені податкові стимули можуть бути надані для енергоефективних модифікацій житла та бізнес-об'єктів, таких як сонячні панелі, утеплення або енергоефективні системи. Деякі країни надають податкові кредити або знижки для інвесторів, які вкладають кошти в стартапи або інноваційні підприємства.

Використання податкових пільг може бути ефективним інструментом для зменшення податкових платежів та стимулювання конкретних видів діяльності [34]. Проте важливо ретельно дотримуватися всіх вимог та правил, щоб уникнути податкових проблем у майбутньому.

Етапи формування інструментів податкового планування включають в себе аналіз фінансового стану підприємства, визначення фінансових цілей та стратегій, вибір інструментів податкового планування, впровадження податкового плану та безпосередній контроль і постійний моніторинг.

Аналіз фінансового стану:

- Збір фінансових даних: Перший етап включає збір фінансових даних, таких як доходи, витрати, активи та зобов'язання.
- Аналіз поточних податкових зобов'язань: Оцінка існуючих податкових зобов'язань допомагає зрозуміти поточну податкову ситуацію і можливості для оптимізації.

Визначення фінансових цілей і стратегії:

- Встановлення фінансових цілей: Це може включати в себе бажання зменшити загальні податкові платежі, мінімізувати ризики, пов'язані з податками, або забезпечити оптимальний розподіл доходів.
- Формування податкової стратегії: На основі фінансових цілей розробляється конкретна стратегія для досягнення їх, включаючи вибір інструментів податкового планування.

Вибір інструментів податкового планування:

- Визначення доступних інструментів: Це включає в себе вивчення різних інструментів податкового планування, таких як податкові пільги, засоби оптимізації витрат, вибір правової форми підприємства і т. д.
- Вибір інструментів: Залежно від стратегії і цілей, обираються конкретні інструменти, які найкраще підходять для досягнення цих цілей.

Впровадження податкового плану:

- Застосування обраного плану: Після вибору інструментів податкового планування, вони впроваджуються в дію. Це може включати зміни в бухгалтерській звітності, реорганізацію підприємства або інші дії для оптимізації податкових зобов'язань.

Моніторинг та корекція:

- Постійний моніторинг: Податковий план потребує постійного моніторингу, оскільки податкова ситуація може змінюватися через зміни в законодавстві або фінансовій діяльності.

- Корекція плану: В разі змін у законодавстві, економічних обставинах або фінансових цілях коригується податковий план для забезпечення актуальності та ефективності.

До прикладу:

- Після аналізу фінансового стану підприємство вирішує, що йому необхідно знизити загальний обсяг податків. Їх стратегія включає в себе використання податкових кредитів для інвестицій у дослідження і розвиток нових продуктів.
- Фізична особа, плануючи пенсійне забезпечення, визначає свої фінансові цілі та вибирає індивідуальний пенсійний рахунок з податковими пільгами.
- Підприємство реорганізується і створює дочірню компанію в країні з меншими податковими ставками, щоб зменшити корпоративні податки [40].

Це ілюструє, як етапи формування інструментів податкового планування можуть бути застосовані на практиці для досягнення фінансових цілей та оптимізації податкових обов'язків.

2 МЕТОДОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА.

2.1. Методика планування і прогнозування податків

У відмінності від ряду інших галузей, податкова система становить основний елемент фінансового управління, що визначає обсяги та напрями бюджетних надходжень. Розвиток країни та її економічне благополуччя в значній мірі залежать від ефективності управління податковими ресурсами. В цьому контексті, методика планування і прогнозування податків виявляється ключовим етапом дослідження, оскільки він спрямований на вивчення системи методів та підходів, використовуваних для розробки стратегій оподаткування.

Податкове прогнозування – це аналіз податкового потенціалу та передбачення надходжень податків і зборів до бюджетної системи [37]. Його основою є соціально–економічне прогнозування розвитку країни. У межах податкового прогнозування проводяться такі етапи:

- визначення податкових баз для кожного виду податку і збору;
- моніторинг динаміки надходжень протягом декількох періодів;
- розрахунок рівнів зборів, обсягів доходів, а також аналіз заборгованості з податкових платежів;
- оцінка наслідків змін в податковому законодавстві та інших аспектів.

Прогноз податкових надходжень впливає на різні сфери, такі як:

- розвиток галузевої та територіальної структури економіки;
- вдосконалення податкової політики;
- раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- рівень доходів і соціальна захищеність населення.

Оскільки прогнозування і планування є взаємопов'язаними і взаємодоповнюючими процесами, строге розмежування методів податкового прогнозування і планування є не доцільним. Методи прогнозування і планування спрямовані на визначення впливу різних умов та факторів на

формування тенденцій і закономірностей розвитку об'єкта, що в свою чергу дозволяє створити прогноз його майбутнього стану.

Методи прогнозування і планування представляють собою конкретні прийоми і засоби, які використовуються для обґрунтування планових показників. На сучасному етапі існує більше 200 різних методів прогнозування, проте лише 15–20 з них знаходять практичне застосування. З урахуванням великої різноманітності існуючих методів, вони класифікуються та групуються. Однією з таких класифікацій є поділ методів прогнозування і планування на формалізовані і неформалізовані [36].

Формалізовані методи прогнозування базуються на використанні формальних інструментів математичної теорії, що сприяє підвищенню достовірності та точності прогнозів, скороченню термінів їх виконання, полегшенню обробки інформації та оцінці результатів.

Групування формалізованих методів для прогнозування змін у податковій системі можна визначити таким чином:

1. Економічні методи, які базуються на економічному підході до закономірностей розвитку процесу. Вони використовуються для передбачення загального стану економіки та обсягу податкових надходжень.
2. Детерміністичні методи, які використовуються в ситуаціях, коли відомо багато взаємопов'язаних змінних, і потрібно знайти оптимальне рішення.
3. Методи екстраполяції (трендові методи), які базуються на припущенні сталості відношень між прогнозованою змінною та певним іншим фактором. Ця тенденція передбачається для майбутніх періодів.
4. Економетричні методи, які дозволяють отримувати залежності між досліджуваними величинами та набором характеристик, що спостерігаються як в економіці в цілому, так і в окремих економічних агентах.

Неформалізовані методи ґрунтуються на використанні аналітичних процедур без застосування аналітичних залежностей. В їхньому використанні

виявляється певний ступінь суб'єктивізму, оскільки інтуїція, досвід та знання аналітика мають значущий вплив. Інтуїтивні методи використовуються у випадках, коли неможливо провести кількісну оцінку окремих явищ або процесів, або коли врахування багатьох факторів ускладнене через складність об'єктів.

Таблиця 2.1. – Методи податкового прогнозування і планування

Формалізовані	Неформалізовані
Економічні: – реальної(ефективної ставки) – репрезентивної податкової ставки – макроекономічних показників	Анкетний
Детерміністичні: – умовний – «податкового калькулятора»	Інтерв'ю
Екстраполяція (трендові методи): – змінного середнього – експоненціального згладжування – найменших квадратів	Побудови сценарію
Економетричні: – регресійний аналіз – модель ARIMA – модель ARIMA*ARIMAS – методи ARCH і GARCH – нейронні мережі – імітаційне моделювання	Аналітичний Консенсуспрогноз Метод «Дельфі» Матричний «Мозкова атака» Метод «комісій» «Дерево цілей»

Джерело: складено автором на основі [27].

Ці методи ґрунтуються на використанні експертних оцінок, щоб визначити ступінь складності і актуальності проблеми. За їхньою допомогою визначаються основні цілі та критерії, виявляються найбільш важливі фактори та їхні взаємозв'язки, а також обираються альтернативи, які надають перевагу в контексті даної ситуації [9].

Отож, проаналізуємо зазначені методи більш детально, метод реальної (ефективної ставки) – Включає в себе визначення реальної ставки як

відношення між сумою податкових надходжень і розміром податкової бази. Прогнозне значення обчислюється як результат множення цієї ставки на прогнозний обсяг майбутньої податкової бази. Застосування даного методу полягає в прогнозуванні податкової ставки.

Метод репрезентативної податкової системи полягає у прогнозуванні потенційних податкових надходжень до бюджету регіону шляхом використання стандартних (або середніх за країною) податкових ставок для відповідних податкових баз. Цей метод застосовується для передбачення обсягів податкових надходжень у регіоні.

Метод макроекономічних показників ґрунтується на можливості регіональної влади мобілізувати податкові доходи в залежності від сумлінності платників податків. Ці доходи розраховуються на основі середньої частки податкових вилучень у кінцевому доході на території регіону, іншими словами, моделювання здійснюється без урахування особливостей податкових баз і ставок окремих податків. Застосування цього методу полягає в прогнозуванні податкових надходжень для конкретного регіону.

Умовний метод ґрунтується на оцінці еластичності податкових надходжень у відношенні до податкової бази і залежить від розрахунків статистичних та економічних моделей. Використовується для прогнозування податкових надходжень, де статистичні моделі спрямовані на врахування прямих впливів на податкову базу, зокрема змін в структурі податків. Динамічні моделі, в свою чергу, базуються на побудові скоригованих часових рядів податкових надходжень, враховуючи зміни в податковому законодавстві та адмініструванні протягом всього часового інтервалу. Ці моделі дозволяють враховувати як прямий, так і непрямий вплив на податкову базу, такі як реакція бази на зміну структури податкової системи та інші аспекти [21].

Метод «податкового калькулятора» застосовується тоді, коли доступна база даних із індивідуальними податковими звітами платників податків. Зокрема, цей метод широко використовується для моделювання податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток. Використання типової моделі

платника податків передбачає визначення типового представника для кожної групи платників та розрахунок їхніх поточних податкових зобов'язань. Ця модель дозволяє аналізувати вплив змін податкового законодавства на різні категорії платників податків.

Метод змінного середнього враховує розрахунок показника на прогнозований момент часу, будуючи його на основі усереднення значень цього показника за кілька попередніх моментів часу.

Метод експоненціального згладжування включає коригування прогнозу для останнього періоду на основі інформації про помилку попереднього прогнозу. Скоригований прогноз для останнього періоду стає вихідним прогнозом для наступного періоду. Цей метод часто використовується для короткострокових прогнозів.

Метод найменших квадратів дозволяє розрахувати параметри функції, яка найкраще відображає експериментальну залежність. Головною метою цього методу є оцінка закономірностей на тлі випадкових коливань і використання цієї інформації для подальших розрахунків. Застосовується для розрахунку перспективних податкових надходжень [48].

Регресійний аналіз дозволяє оцінити рівень статистичного зв'язку (функціональної залежності) між досліджуваними показниками, включаючи базу оподаткування конкретного податку та інші макропоказники. Метод базується на припущенні про стаціонарність, виходячи з якого розробляються усі авторегресійні підходи: наступне значення прогнозованої величини лінійно залежить від деякої сукупності її попередніх значень.

Методи ARCH і GARCH, на відміну від авторегресійних моделей, ґрунтуються на припущенні про нестаціонарність випадкового процесу та прогнозують не лише залежну змінну, але й параметри розподілу помилок прогнозу. Вони застосовуються у багатофакторних лінійних регресійних моделях для отримання достовірних прогнозних розрахунків, при цьому є більш доступними для різних користувачів [44].

Авторегресійні інтегровані моделі ковзної середньої (ARIMA) визначають порядок різниці між рівнями тимчасового ряду для отримання стаціонарного ряду, якщо це необхідно. Процес, який породжується ARIMA-моделями, характеризується трьома параметрами: p – порядок авторегресії, d – порядок попередньо визначених різниць і q – порядок ковзної середньої в моделі. Ці моделі застосовуються для прогнозування надходжень за окремими типами податків, між значеннями яких в часі спостерігається значна взаємозалежність [18].

Модель ARIMA*ARIMAS виникла внаслідок аналізу статистичних характеристик рядів податкових надходжень, де виявилася відсутність значущого зв'язку між надходженнями в сусідні місяці. При будівництві авторегресійної функції надходжень за окремими типами податків стало зрозуміло, що зв'язок між суміжними у часі значеннями є відносно слабким (дискретність рядів дорівнює одному місяцю). Модель ARIMAS добре враховує цю особливість процесу.

Анкетний метод передбачає створення спеціальної анкети з переліком питань, на які експертам пропонується відповісти у письмовій формі. Основною метою методів та моделей прогнозування податкових надходжень є їхній потенціал у прогнозуванні надходжень за окремими типами податків, де зв'язок між значеннями у часі є незначним [30].

Анкетний метод передбачає безпосереднє опитування експертів, тоді як аналітичний метод включає всебічний аналіз прогнозованого соціально-економічного явища з підготовкою відповідної доповідної записки та побудову сценарію розвитку прогнозованого об'єкта за різних умов.

«Дерево цілей» – цей метод може використовувати якісну, так і кількісну інформацію. Він дозволяє розглядати основне завдання прогнозування як систему підзавдань, створюючи вагому систему взаємозв'язків, яка враховує експертні оцінки.

Метод «комісій» передбачає призначення чи вибір комісії, яка організовує «круглий стіл», де експерти обговорюють та узгоджують свої думки для формування спільного погляду [20].

«Мозкова атака» – це здобуття колективної генерації ідей і творче вирішення поставленої проблеми з визначенням можливих варіантів розвитку подій.

Матричний метод використовується при експертному прогнозуванні великих систем, коли необхідно узгодити прогнози окремих компонентів, встановити та прогнозувати основні зв'язки між ними. Тобто в ситуаціях, де події в системі мають перехресний вплив, який потрібно виявити [26].

Метод «Дельфі» включає анкетні опитування висококласних фахівців у необхідних галузях знань. Його особливості включають повну анонімність експертів, використання результатів попереднього туру опитування та повну статистичну характеристику групової відповіді. Процедура прогнозування виконується так, що експерти не мають інформації про інших та не спілкуються між собою [32]. Фахівець під час використання результатів попереднього туру вибирає інформацію, що стосується поставленої проблеми, і не дозволяється ставити нові задачі чи проблеми. Статистична оцінка передбачає усереднення оцінок прогнозу показників цієї проблеми групою експертів.

Консенсуспрогноз – це усереднене значення прогнозів різних аналітичних центрів, таких як банки та інвестиційні компанії. Цей метод враховує максимально широкий спектр факторів, які впливають на формування обсягів баз оподаткування та сум податкових надходжень, і дозволяє отримувати прогнози з максимальною точністю. Застосовується при розрахунку майбутніх податкових доходів, ефективних ставок оподаткування, податкового навантаження на економіку тощо.

Податкове прогнозування використовує різноманітні загальноекономічні методи, такі як експертні оцінки, аналіз, кореляції тощо. Вибір конкретного методу залежить від поставлених цілей на певній стадії податкового прогнозування, часових обмежень і специфіки конкретного виду податку. У

загальному вигляді, алгоритм методики визначення надходжень податкових платежів до бюджету можна виразити такою формулою:

$$\text{ПН} = (\text{ПБ} - \text{П})d_{inf} + \text{З}_p - \text{З}_{оч}, \quad (2.1)$$

де: ПН – очікувана сума надходження податку в поточному році;

ПБ – база оподаткування поточного року;

П – сума пільг з податку, що набувають чинності у плановому фінансовому році;

d_{inf} – індекс–дефлятор, що враховує інфляційний дохід;

З_p – сума реструктуризованої недоїмки відповідно до чинного законодавства;

$\text{З}_{оч}$ – очікувана сума недоїмки податку на кінець поточного року.

Початковою складовою податкового планування слугує визначення податкової бази за видами податків, розрахунок якої здійснюється в цілому по країні та регіонах.

Розглянемо сценарій формування плану надходження податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), який включає в себе використання комп'ютерної програми та аналіз різноманітних факторів:

1. Збір даних щодо демографічних змін у складі платників податків, включаючи загальну чисельність потенційних платників, їх віковий розподіл і зміни в міграційних тенденціях.
2. Аналіз тенденцій до зростання чи зниження доходів громадян.
3. Визначення рівня душевого споживання продуктів харчування та інших товарів і послуг.
4. Вивчення тенденцій щодо прагнення громадян накопичувати капітал.
5. Аналіз кривих зростання і падіння платоспроможного попиту.
6. Оцінка товарної забезпеченості регіону як фактора, який визначає межі витрат громадян та їхніх ухилів від оподаткування.
7. Оцінка соціальних наслідків змін у розмірах прогнозованого податку.

Результати дослідження вказаних напрямків дозволяють визначити структуру податку, розумність його складових (платника, об'єкта

оподаткування, ставок, пільг тощо) і адекватно оцінити концепцію податку на доходи фізичних осіб, яка використовується на даний момент. При необхідності можуть бути внесені корективи до елементів цього податку, такі як прогресія оподаткування, співвідношення між ставками і доходами, неоподатковуваний мінімум, пільгові виплати тощо [40].

Факторний аналіз виконується для кожного з податків, які будуть застосовуватися протягом планованого періоду. Вибір інших методик податкового планування визначається складністю поставленого завдання. До 1996 року практично всі територіальні податкові адміністрації використовували простий підхід до планування, який ґрунтувався на досягнутому рівні. Починаючи з 1996 року, відбувся широкомасштабний перехід до автоматизованого планування [27].

Цей перехід передбачав технічне оновлення територіальних податкових адміністрацій, розповсюдження знань щодо світових технологій збору та обробки інформації, набуття навичок у використанні прогресивних дослідницьких комплексів і інших аспектів. Перехід до автоматизації податкового планування є вартісним та трудомістким процесом, але необхідним для країни, що прагне інтегруватися у світову економічну систему.

2.2 Облікова політика в податковому плануванні підприємства

Кожне підприємство в ході здійснення своєї діяльності прагне перш за все досягти позитивного фінансового результату і поліпшити своє фінансове положення, з метою виконання фінансових зобов'язань перед власниками, контрагентами, державою і працівниками. Вплив на фінансовий результат підприємства обумовлюється не лише економічною діяльністю, а й видом виробництва, організації праці, та ключовим елементом управління підприємства – обліковою політикою.

Облікова політика є важливим компонентом управління підприємством, надаючи можливість створити оптимальну систему обліку, що в свою чергу ефективно функціонує під час здійснення господарської діяльності. Дана політика є своєрідним стандартом, який повинен бути чітким і правильно

визначеним, задля забезпечення ефективного управління діяльністю підприємства [15].

Термін «облікова політика» тлумачиться як в міжнародному, так і в національному законодавстві, що передбачає вибір підприємством до початку звітної періоду конкретних методів, методик, оціночних підходів та форм обліку, в межах, визначених стандартами чи іншими нормативними документами [25]. Це в свою чергу забезпечує однозначність тлумачення показників фінансової звітності і створює умови задля ефективного фінансового менеджменту.

Відповідно до пункту 1.3 Методрекомедацій № 635, облікова політика представляє собою складову системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Таким чином, на практиці наказ про облікову політику часто включається до розпорядчого документу, який регулює організацію бухгалтерського обліку. Крім того, цей загальний наказ може включати певні положення, що стосуються податкового обліку з податку на прибуток, ПДВ та єдиного податку [16].

Наказ про облікову політику є постійним діючим документом, який не потребує щорічного оновлення, за винятком випадків зміни облікової політики згідно з пунктами 9–14 НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [17]. Визначені положення наказу напряму впливають на суму доходів і витрат за звітний період, на визнання та оцінку активів та зобов'язань, а також на собівартість продукції та послуг і нарахування податків. Цей документ служить одним із підтверджень для нарахування податку на прибуток та ПДВ, тому його наявність обов'язкова для кожного підприємства [18]. При цьому слід враховувати особливості діяльності конкретного підприємства. Отож, розглянемо деякі положення облікової політики ТОВ «Сільпо».

В наказі облікової політики підприємства зазначено:

2.1. Визначення порога суттєвості прийняти величину:

3% – для активів, зобов'язання та власного капіталу;

2% чистого прибутку(збитку) – для доходів та витрат;

5% підсумку показників балансу – для статей Балансу;

5% чистого доходу від реалізації продукції(товарів,робіт та послуг) – для статей Звіту про фінансові результати.

2.2. Облік товарів має здійснюватися за їх найменуваннями. Товари, що зберігаються (на складах, в коморах), повинні обліковуватися в натуральних одиницях (штуках). Оцінка вибуття товарів проводиться методом середньозваженої собівартості, при цьому середньозважену собівартість одиниці товарів фіксується на дату господарської операції з продажу.

2.3. Облік транспортно–заготівельних витрат має вестися на окремому субрахунку 289 і розподілятися між окремими групами товарів при списанні із застосуванням середнього відсотка.

2.4.Основним засобом визнають актив з очікуваним терміном корисного використання (експлуатації) більше 1 року та вартістю більше 20,000 грн.

2.5.Обліковувати об'єкти основних засобів за історичною собівартістю, при цьому не проводити їх переоцінку на дату балансу.

2.6. Встановити методи нарахування амортизації:

- для транспортних засобів – виробничий метод;
- для інших об'єктів – прямолінійний метод;
- для малоцінних необоротних матеріальних активів – у першому місяці використання об'єкта – 100% його вартості.

2.7. Резерв сумнівних боргів розраховувати на підставі класифікації дебіторської заборгованості за термінами її непогашення. Коефіцієнт сумнівності визначається на основі показника дебіторської заборгованості за аналізом даних за останні 3 роки.

2.8. Створити забезпечення майбутніх витрат і платежів на оплату відпусток працівникам підприємства методом розрахунку планового коефіцієнта, відповідно до пункту 13 НП(С)БО 11.

Щодо організації податкового обліку то слід зазначити:

3.1. При використанні спрощеної системи оподаткування необхідно визначати об'єкт для розрахунку єдиного податку щомісяця, користуючись

карткою рахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті». Це робиться на основі аналітичних даних з кредиту рахунків 36, 37 і 68, враховуючи обороти за дебетом за відніманням ПДВ. Головний бухгалтер має контролювати можливість перебування на спрощеній системі оподаткування за розрахованими обсягами надходжень щомісяця.

3.2. Суми ПДВ, вказані в незареєстрованих (зблокованих) податкових накладних, що складені:

- підприємством – відображаються за кредитом субрахунку 641 як нараховані податкові зобов'язання;
- постачальниками – відображаються за дебетом субрахунку 644. Після 1095 днів суми ПДВ за незареєстрованими податковими накладними, відображеними на субрахунку 644, списуються на витрати періоду (субрахунок 949).

3.3. Суми ПДВ, які нараховані підприємством та не компенсуються покупцями, відображаються в складі первісної вартості запасів або необоротних активів. У випадку умовних поставок це відображається за дебетом субрахунку 949.

Відповідальність за контроль виконання наказу про облікову політику підприємства залишається за директором.

На прикладі «Сільпо» облікова політика дозволяє підприємству максимально оптимізувати витрати, обирати стратегії амортизації активів та розподілу прибутку, які можуть впливати на податкові зобов'язання. Ефективне використання облікової політики дозволяє «Сільпо» зменшувати податкове навантаження, залишаючи більше ресурсів для розвитку бізнесу.

Факторами облікової політики в податковому плануванні ТОВ «Сільпо» є:

- амортизація активів – тобто підприємство може обрати метод амортизації, який є найбільш вигідним задля податкових облікових періодів, що в свою чергу дозволяє зменшити податкові зобов'язання;

- облік запасів – ефективно організований облік запасів дозволяє оптимізувати витрати і уникати переплати податків при їх списанні;
- розподіл прибутку – тобто облікова політика визначає порядок формування резервів та розподілу прибутку, що в свою чергу може впливати на оподаткування прибутку.

ТОВ «Сільпо» використовує облікову політику для створення резервів на покриття можливих податкових зобов'язань в майбутньому. Це в свою чергу дозволяє підприємству уникнути непередбачених витрат та забезпечити стабільність фінансів. Отже, облікова політика в податковому плануванні підприємства є ключовим інструментом для досягнення фінансової ефективності та оптимізації податкових зобов'язань.

2.3 Внутрішній контроль податкових зобов'язань ТОВ «Сільпо»

Однією з основних функцій, яку виконує бухгалтерський облік на підприємстві, є контрольна. Ця функція полягає в перевірці законності, достовірності та доцільності господарських операцій, а також у забезпеченні збереження майна власника. Особливо важливою стає ця функція в частині бухгалтерського обліку податкових розрахунків, оскільки контроль за своєчасністю та повнотою сплати податкових платежів є важливою складовою системи оподаткування [19]. Це обумовлено необхідністю виконання бюджету України у частині податкових надходжень.

Внутрішній контроль визначається як система заходів, визначених керівництвом підприємства. Реалізація цих заходів створює спеціальні умови для максимально ефективного виконання працівниками своїх посадових обов'язків з метою забезпечення оптимальної діяльності підприємства. Згідно з позицією Т.А. Бутинець, систему внутрішнього контролю розглядаємо як внутрішній порядок, правила та процедури здійснення контролю, встановлені підприємством для досягнення поставлених цільових спрямувань [26].

Одним з важливих аспектів у впорядкуванні внутрішнього контролю над операціями з поточними зобов'язаннями на підприємстві є чітке визначення

його об'єктів. Так як об'єкти контролю, які охоплені бухгалтерським обліком, збігаються з об'єктами обліку, бухгалтерський облік виступає як інструмент контролю і одночасно його об'єкт.

Об'єктами контролю, що підпорядковані бухгалтерському обліку, слід розглядати предмети, господарські процеси, явища та дії посадових та матеріально відповідальних осіб, які піддаються контролю в рамках функцій бухгалтерського обліку.

Отже, у визначенні об'єктів внутрішнього контролю щодо поточних зобов'язань на ТОВ «Сільпо» доцільно звертати увагу на елементи облікової політики підприємства, такі як перелік первинних документів з обліку поточних зобов'язань, перелік осіб, які мають право підписувати документи з обліку таких зобов'язань, і порядок ведення податкового обліку. Також слід аналізувати господарські операції, які стосуються бухгалтерського обліку поточних зобов'язань, і записи в первинних документах та облікових регістрах [20]. Внутрішній контроль розрахунків за податками та зборами спрямований на виявлення негативних факторів впливу та податкових ризиків в процесі здійснення діяльності підприємства (рис.2.4). Доцільно також розглянути процедури перевірки дотримання внутрішньої політики щодо оподаткування, які можуть включати перевірку правильності розрахунків податків, своєчасність їх сплати та відповідність дійсному законодавству. Крім того, слід звернути увагу на контроль за відповідністю фінансової звітності податковій звітності та належність відображення податкових обов'язків у фінансовій звітності, перевірку правильності визначення податкових ставок та інших параметрів обчислення податкових зобов'язань.

Основними відповідальними особами за внутрішній контроль у справах податкових зобов'язань ТОВ «Сільпо» стають керівник та головний бухгалтер компанії. Їхні підписи знаходяться на податковій декларації, тому вони несуть повну відповідальність за правильність вказаних у ній даних. Однак практика свідчить, що керівник не завжди ознайомлений з податковим законодавством та

не вивчає облік податкових розрахунків, перекладаючи ці обов'язки на головного бухгалтера.

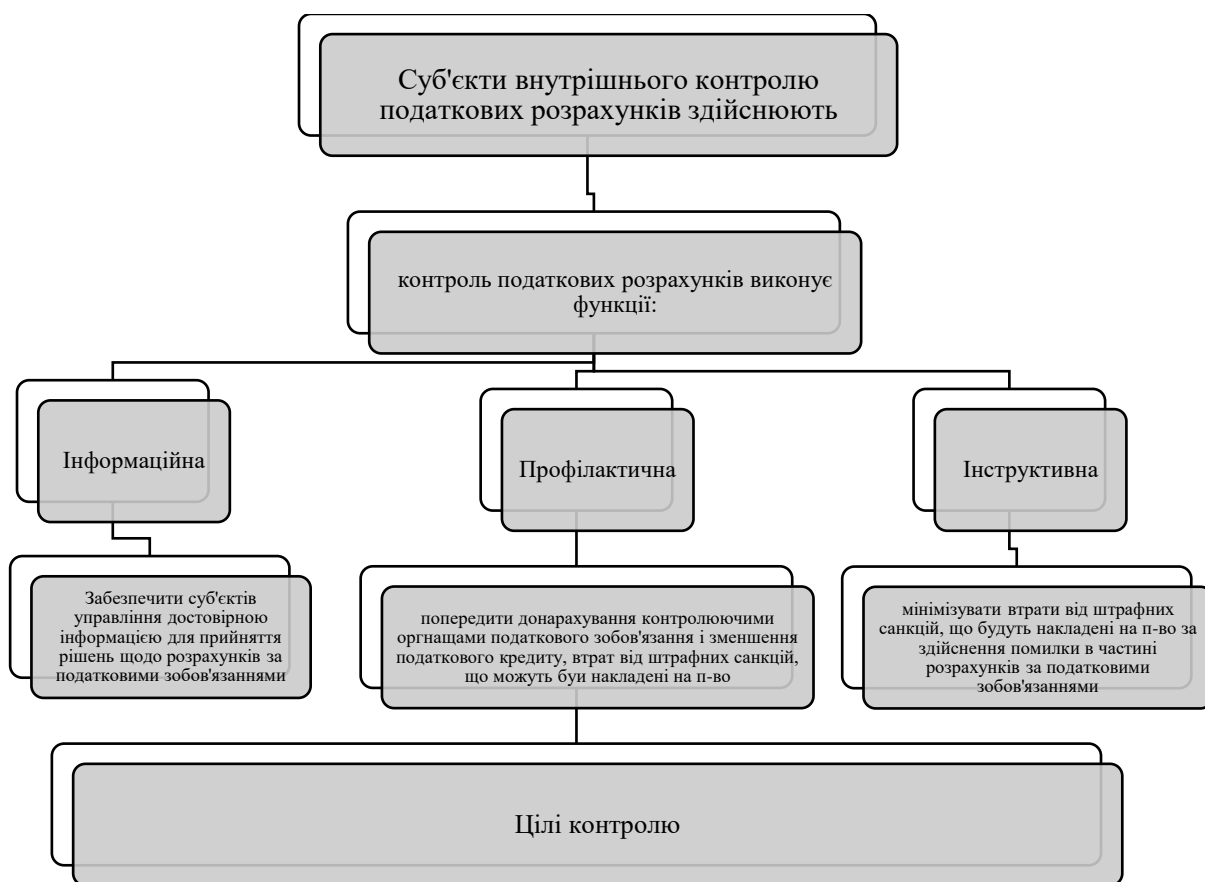

Рисунок 2.4 – Цільове спрямування внутрішнього контролю розрахунків за податковими зобов'язаннями

Джерело: розроблено автором на основі [20]

Керівник здебільшого обмежується перевіркою операцій з постачання або перерахування коштів на предмет їх санкціонування, тобто їхньої відповідності чинному законодавству, покладаючи на головного бухгалтера виконання цих завдань [21]. Фінансовий директор відповідає за забезпечення виконання загальної фінансової політики, зокрема у питаннях оподаткування, таких як укладення договорів тільки з платниками ПДВ та законність формування бази оподаткування та податкового кредиту.

Організаційне забезпечення контролю включає в себе пакет документів, які регламентують процес контролю. Серед таких документів можуть бути плани та програми контролю, графіки документообігу контролера, посадові інструкції контролерів, штатний розпис та інші документи, які є обов'язковою

робочою документацією у сфері контролю [22]. Контрольна діяльність суб'єктів контролю, яка здійснюється безпосередньо з застосуванням методів та техніки контролю задля досягнення поставлених завдань називається процесом контролю (табл.2.4.)

Таблиця 2.4 – Процес внутрішнього контролю розрахунків за податковими зобов'язаннями на ТОВ «Сільпо»

№	Стадії	Характеристика
1	Організаційна	На даному етапі відбувається конкретизація об'єкту контролю в частині податкових зобов'язань(до прикладу розрахунків за податком на додану вартість) та вирішуються організаційні моменти(наприклад, склад контролерів, план і безпосередньо програма контролю)
2	Методична	Визначаються контрольні процедури і методи контролю, застосування котрих дозволить здійснити контроль обраного об'єкту
3	Заключна	Аналізуються виявлені помилки або відхилення, формується висновок контролерів і вживаються заходи з покарання винних, та приймаються рішення задля усунення виявлених недоліків
4	Інспекційна	Перевіряється, наскільки запропоновані рішення щодо усунення виявлених недоліків є реалізованими

Джерело: розроблено автором на основі [22]

У плані контролю фіксується інформація про ключові етапи, терміни та види робіт, розглядаючи роль відповідальних осіб в контексті податкових зобов'язань ТОВ «Сільпо». Деталізація плану контролю в програмі внутрішнього контролю включає конкретні методи та прийоми контролю, а також робочі документи, які мають бути оформлені під час проведення контрольної процедури [26].

При створенні плану та програми контролю важливо врахувати, що помилки, пов'язані із розрахунками податку на додану вартість, можуть виникнути на будь-якому етапі бізнес-взаємодій: від укладення господарських угод (наприклад, невірний індивідуальний податковий номер контрагента чи помилкове визначення його як платника ПДВ) до виконання умов угоди, починаючи від поставки товарів і закінчуючи кінцевим розрахунком (наприклад, невірне визначення дати «першої події» чи відображення податкового кредиту в обліковій системі до отримання податкової накладної від контрагента).

Перед початком контролю розрахунків за податком на додану вартість необхідно здійснити його планування для забезпечення високої якості контролю, вибору найбільш ефективних процедур і раціонального використання часу контролерів. Крім того, контролер повинен передбачити можливість неправомірних дій певних суб'єктів, що здійснюють розрахунки за ПДВ, які можуть призвести до порушення податкового законодавства [27].

Внутрішній контроль на ТОВ «Сільпо» є основою для забезпечення фінансової стабільності та дотримання податкового законодавства підприємством у складних умовах сучасного бізнесу. Застосовані підходи до організації та здійснення внутрішнього контролю на підприємстві допомагає в ідентифікації та управлінні потенційними податковими ризиками. Єдиним недоліком, який необхідно зазначити – це здійснення внутрішнього контролю безпосередньо перед складанням податкової декларації. На наш погляд внутрішній контроль повинен здійснюватись перманентно, тобто лише за постійного здійснення попереднього, поточного і наступного контролю підприємство може убезпечити себе від виникнення податкових ризиків.

З АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «СІЛЬПО»

3.1. Організаційно–економічна характеристика підприємства ТОВ «Сільпо»

«Сільпо» – одна з найбільших національних мереж продовольчих супермаркетів України. Дана мережа була засована в 1998 році, слід зазначити, що перший магазин був відкритий в м.Києві, де наразі функціонує найбільша кількість супермаркетів. Станом на 2019 рік мережа присутня в 62 містах України, а станом на 2023 рік наразі налічується 311 супермаркетів мережі ТОВ «Сільпо». Отож, розглянемо основну інформацію про дану мережу (табл.3.1.)

Таблиця 3.1 – Загальна інформація про ТОВ «Сільпо»

Зміст необхідних відомостей	Інформація
Назва	Товариство з обмеженою відповідальністю «Сільпо»
Код ЄДРПОУ	40720198
Рік заснування	1998
Юридична адреса	Україна, 02090, місто Київ, вулиця Бутлерова, будинок 1
Контактні дані	+380445934617
Галузь	47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
Власник	Володимир Костельман
Холдингова компанія	<u>Fozzy Group</u>
Офіційний сайт	<u>silpo.ua</u>

Джерело: складено автором на основі статуту підприємства.

Історія розширення мережі ТОВ «Сільпо» як вже зазначалось раніше розпочалась з 1998 року, саме в березні 1998 року відкрилась перша крамниця в м.Києві та вже до кінця року їх налічувалось п'ять.

У 2002 році було 22 магазини (розташовані в Києві, Львові, Одесі, Дніпрі, Запоріжжі). У 2003 році кількість магазинів зросла до 40 (18 у Києві, 8 у Дніпрі, 7 в Одесі, 2 в Запоріжжі, та по одному у Хмельницькому, Рівному, Миколаєві, Чернівцях та Черкасах). У 2005 році мережа налічувала вже 81 супермаркет. На кінець 2008 року їхня кількість досягла 150, причому 150-й магазин розпочав роботу в Енергодарі, Запорізька область. У 2010 році відкрилося 6 супермаркетів у Кропивницькому та Харкові. У листопаді 2011 року в містах Дніпро та Северодонецьк відкрилися 206-й і 207-й супермаркети мережі. З 22 грудня 2011 року у Ялті (АР Крим) розпочав роботу супермаркет мережі «Сільпо», який став першим у Ялті та 219-м у всій Україні [33].

9 листопада 2012 року відкрився другий супермаркет «Сільпо» в Івано-Франківську, що став 235-м магазином мережі в країні. 28 лютого 2014 року відбулося відкриття нового супермаркету в Костополі, який став єдиним у містечку. У 2016 році компанія посіла 11-те місце в рейтингу найінноваційніших компаній України за версією сайту forbes.net.ua.

У 2018 загальна кількість торговельних об'єктів мереж – 240 у 57 містах України. Варто зазначити, що в 2018 році було проведено 5 826 заходів для працівників(тобто тренінги, міні семінари), адже основною ціллю ТОВ «Сільпо» у 2018 році – було покращення якості обслуговування. У 2019 році відкрилось ще 23 нових супермаркети «Сільпо» в 12 населених пунктах у різних областях України. В 2020 році мережа налічувала 69 концептуальних дизайнерських супермаркетів і 4 делікатес-маркети Le Silpo. ТОВ «Сільпо» у 2021 році налічувало 329 супермакетів. В 2021 році ТОВ «Сільпо» придбало в пов'язаної компанії акції, що не обертаються на активному ринку. Станом на 31 грудня 2021 року «Сільпо» належить неконтролююча частка в статутному капіталі ПАТ «Холдинг Інвест» в розмірі 44,8321% — основна діяльність компанії пов'язана з управлінням активами.

В 2022 році число супермаркетів становило 301. Слід зазначити, що 31 супермаркет «Сільпо» внаслідок збройної агресії росії зазнали часткових чи повних руйнувань, та лише 17 з них вдалось відновити. 18 супермаркетів

зупинили роботу від початку окупації, а саме: 5 у Маріуполі, 4 в Бердянську, 3 у Мелітополі, 2 у Сєвєродонецьку, 2 Енергодарі, 1 в Дніпрорудному, 1 в Лисичанську, деякі з перелічених магазинів фізично знищені. Отож, розглянемо графічно динаміку операційних показників мереж супермаркетів «Сільпо»(рис.3.1.)

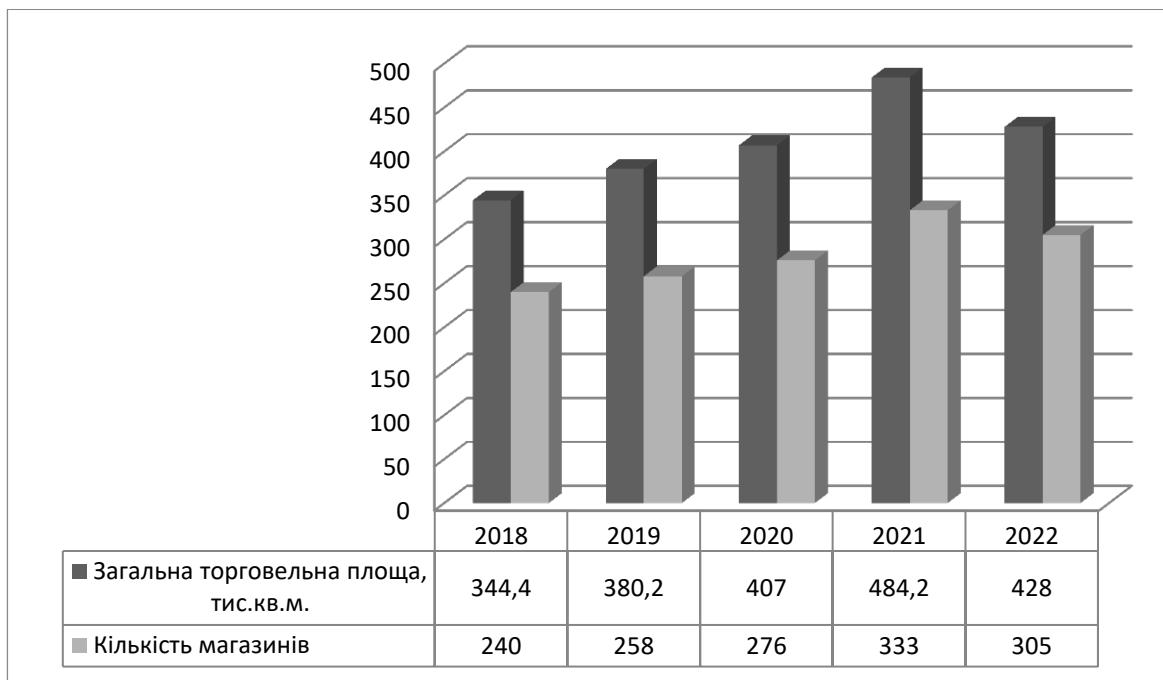

Рисунок 3.1 – Динаміка відкриття торговельних точок ТОВ «Сільпо»

Джерело: розраховано автором на основі статуту підприємства

В своїй діяльності мережа «Сільпо» дотримується Статуту та всіх нормативних актів, що стосуються захисту прав споживачів. Створення організації включає два основні аспекти: встановлення взаємин між організаційними повноваженнями і розподіл організації на підрозділи відповідно до її цілей і стратегій [14]. Організаційна структура управління ТОВ «Сільпо» ґрунтується на лінійно–функціональному підході (рис.3.2). Тобто дана організаційна структура побудована так, аби забезпечувати інформаційний потік для роздрібних магазинів повноцінно. Менеджерам потрібно провести аналіз технологій, які вони використовують або планують впроваджувати для проектування організаційної структури та розподілу інформації в ній. Це необхідно для забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства.

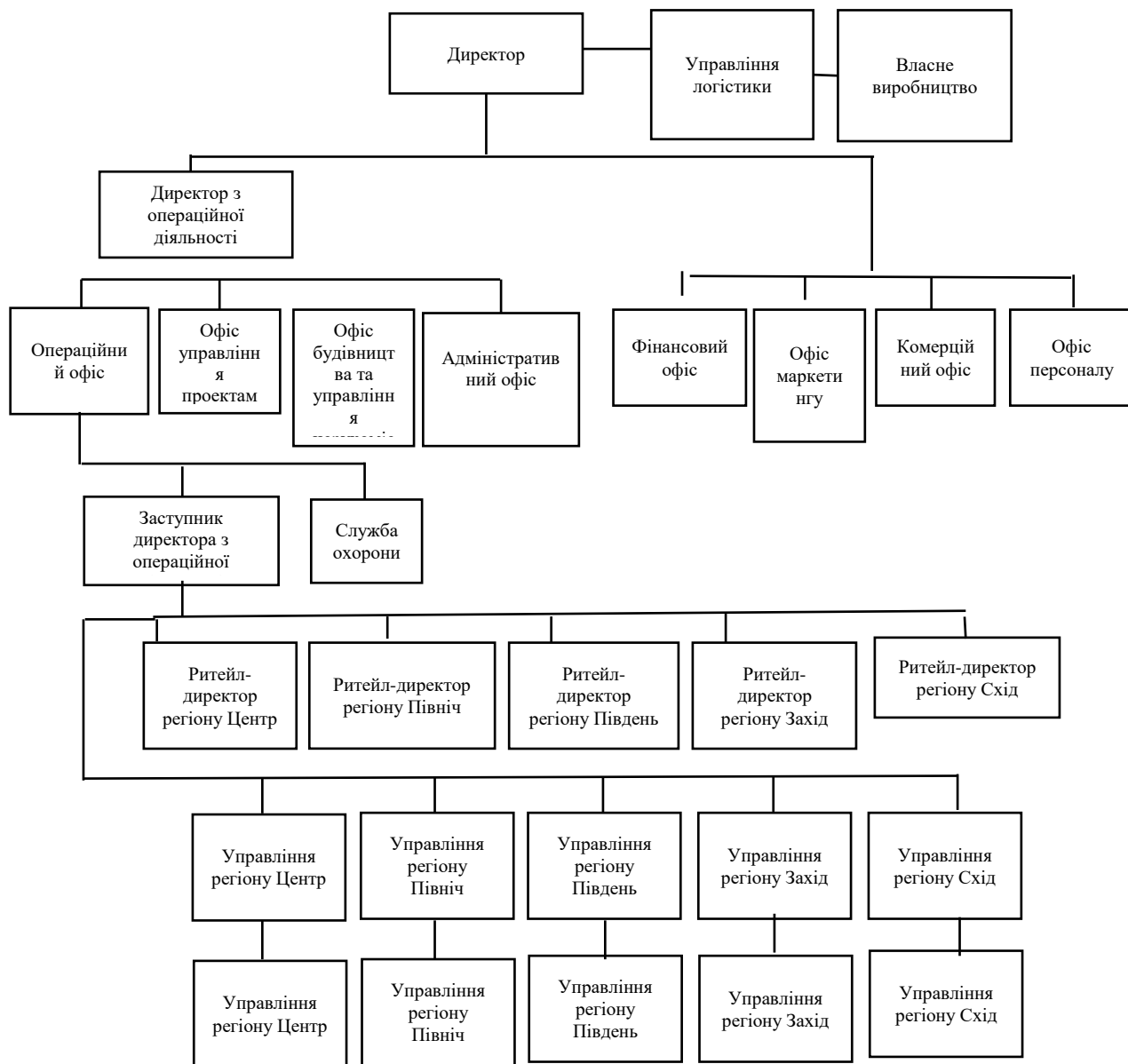

Рисунок 3.2 – Організаційна структура ТОВ «Сільпо»

Джерело: розроблено автором на основі [33]

На рисунку 3.3 представлена організаційно–структурна схема магазину ТОВ «Сільпо», керівник відповідає демократичному стилю управління, в якому присутні елементи авторитаризму. У нього є здатність розподіляти владу, відповідальність та ініціативу між керівниками та підлеглими.

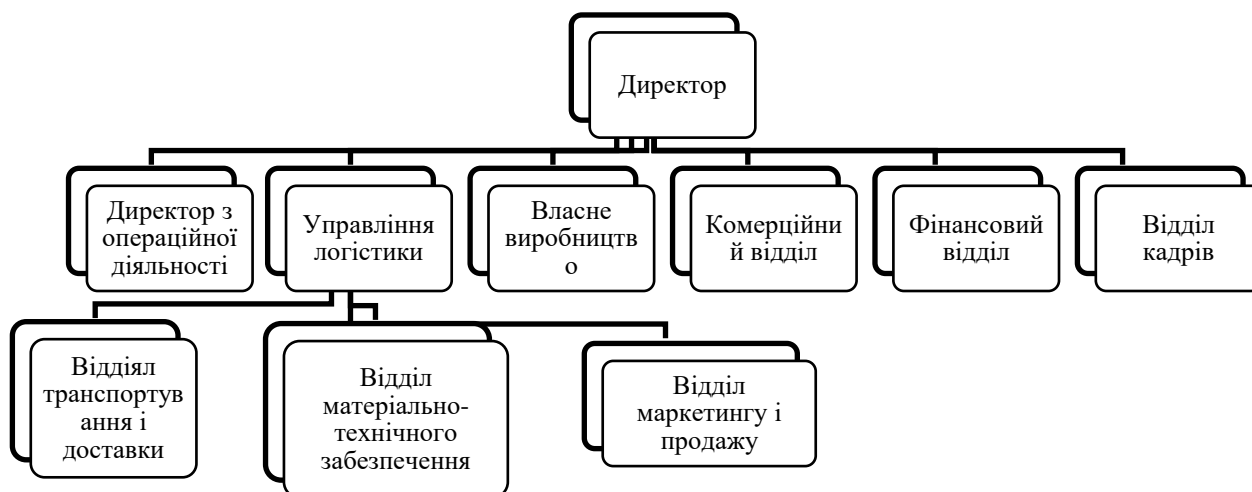

Рисунок 3.3 – Організаційна структура супермаркету ТОВ «Сільпо»

Джерело: розроблено автором на основі [33]

Організаційна структура управління магазину ТОВ «Сільпо» має лінійно–функціональну форму, яка включає ряд ключових підрозділів та посадових осіб. На вершині ієрархії знаходиться директор, який відповідає за загальне керівництво та стратегічне планування компанії. До його обов'язків входить координація роботи різних відділів та забезпечення виконання поставлених завдань.

Директор з операційної діяльності відповідає за ефективність та оптимізацію процесів у магазині, включаючи контроль за виробництвом, логістикою та комерційними питаннями. Управління логістики складається з відділу транспортування і доставки, відділу матеріально–технічного забезпечення, відділу маркетингу і продажу, які спільно працюють для забезпечення ефективного циклу постачання та реалізації товарів.

Фінансовий відділ відповідає за ведення обліку фінансових операцій, нарахування заробітної плати та інших виплат. Бухгалтерія здійснює фінансовий облік над товаром та контроль за фінансовими процесами.

Відділ кадрів забезпечує персонал у магазині, здійснюючи найм, підготовку та підвищення кваліфікації працівників. В адміністрацію також входить керівництво, яке здійснює управління та контроль за деякими аспектами роботи.

Відділ закупівель визначає асортимент товару, формує потреби та взаємодіє з постачальниками для забезпечення магазину необхідними товарами. Склад відповідає за збереження товарів, їх сортування та комплектацію.

Така організаційна структура дозволяє ефективно управляти всіма аспектами діяльності магазину «Сільпо», забезпечуючи координацію та співпрацю між різними функціональними групами. Слід зазначити, що чисельність персоналу на кінець 2022 року налічувала – 33 393 осіб, до прикладу на кінець 2021 року в ТОВ «Сільпо» працювало – 42 938 осіб [33].

Варто відзначити, що завдяки злагодженій роботі персоналу ТОВ «Сільпо», а також вдало прийнятих управлінських рішень в 2022 році три магазини «Сільпо» були включені до списку Europe's Finest Store 2022, який визначає топ-25 найкращих інноваційних дизайнів серед європейських магазинів, за версією European Supermarket Magazine. Ще одним важливим керівництвом прийнятим рішенням стало ефективне використання ресторанів у мережі «Сільпо». В лютому була відкрита волонтерська кухня у ресторані Escobar, де протягом кожного дня до травня готувалися 200 гарячих обідів для Збройних Сил України, територіальних громад та ветеринарної клініки з Бородянки. Також, ресторани «Сільпо» надавали допомогу водою та продуктами для Першого пологового будинку, людей похилого віку, волонтерських штабів та притулків. 1 квітня була відновлена робота ресторану–буланжері, який був переобладнаний під магазин із найнеобхіднішим асортиментом товарів. Крім того, щотижнево з вересня проводились благодійні заходи в барі Who&Why [33].

Два ресторани у Києві – Who&Why та ресторан Le Grill – не лише функціонують у звичайний робочий час, але й працюють як притулок під час повітряної тривоги.

Навіть в умовах війни мережа магазинів «Сільпо» успішно здійснює свою господарську діяльність, й навіть більше – вона стає активним сприяльником розвитку українського бізнесу. У цей період неспокою та нестабільності

компанія не тільки утримується на ринку, але й допомагає підтримати економічну активність в Україні.

3.2 Аналіз впливу податкових зобов'язань підприємства на фінансовий результат

Діяльність господарюючих суб'єктів обумовлена рядом впливових чинників, які включають як внутрішнє, так і зовнішнє оточуюче середовище, а також державну підтримку та регулювання. Здійснення аналізу та оцінка зовнішнього середовища здійснюється за допомогою SWOT–аналізу, який дозволяє визначити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, а також виявити потенційні загрози та можливості.

Серед факторів внутрішнього середовища варто враховувати галузь діяльності підприємства, стиль керівництва, ефективність використання ресурсів, кадровий потенціал, а також мотивацію працівників. Зовнішнє середовище, у свою чергу, охоплює економічний та ринковий стан, дії уряду, науково–технічний прогрес, а також демографічну та політичну ситуацію. Ці дві сфери тісно взаємодіють, створюючи контекст для діяльності підприємства.

Вплив держави може мати два спрямування: підтримка та регулювання. Державна підтримка включає різні процеси та заходи, такі як фінансування та пільги від держави, спрямовані на створення та розвиток підприємницьких структур [27]. Наприклад, це може включати компенсацію ставок за кредитами для суб'єктів малого і середнього бізнесу, фінансову підтримку впровадження новітніх технологій, чи компенсацію видатків на розвиток кооперації.

Державне регулювання, з іншого боку, спрямоване на контроль та утримання діяльності підприємництва. Це може включати застосування ліцензій, квот, інституційне забезпечення та регулювання діяльності через органи, такі як Національна комісія. Зауважимо, що система оподаткування, яка визначає податкове навантаження на підприємство, є одним із ключових чинників впливу з боку держави.

Необхідний аналіз різноманітних показників, пов'язаних із визначенням рівня податкових зобов'язань, дозволяє обрати оптимальну систему оподаткування. Це, в свою чергу, впливає на податкові обов'язки підприємства, його обсяги відрахувань та чистий прибуток. Враховуючи всі ці фактори, господарюючі суб'єкти можуть розробляти стратегії економічного розвитку та оптимізації фінансового стану.

В сучасних умовах глобальної економічної конкуренції та швидкої зміни економічного середовища, податкові зобов'язання підприємств є ключовим аспектом їхньої фінансової стратегії. Аналіз впливу податкових зобов'язань на фінансовий результат стає необхідним для розуміння ефективності управління податками та вдосконалення стратегії оподаткування підприємства [28].

Податки та бухгалтерський облік становлять ключові аспекти фінансового управління підприємства, і їх вплив на фінансовий результат є неоспоримою реальністю в контексті сучасного бізнесу. Податкові зобов'язання та бухгалтерський облік є взаємопов'язаними, і їхнє ефективне взаємодія може сприяти покращенню фінансового стану підприємства.

Аналіз податкових зобов'язань розпочинається з визначення обсягу податкових витрат та їхнього впливу на чистий прибуток підприємства. Застосування різних методів обчислення податкових обов'язків, таких як метод збору та метод розпізнавання, може вплинути на величину податкового тиску. Наприклад, використання методу амортизації може зменшити обсяг прибутку, який підприємство зобов'язане оподаткувати, та отже, впливати на фінансовий результат [28].

Додатково, аналіз витрат на податки дозволяє виявити можливості для оптимізації податкових стратегій. Використання податкових пільг, вивчення можливостей податкового планування та ефективне використання податкових відсотків може значно вплинути на фінансовий результат.

Паралельно з аналізом податкових зобов'язань важливо враховувати також податковий ризик. Неочікувані зміни в податковому законодавстві або податкові перевірки можуть стати причиною несподіваних фінансових збитків

для підприємства. Тому стратегії управління ризиками повинні бути включені до загального аналізу впливу податкових зобов'язань [24].

Важливо також враховувати соціальні та етичні аспекти управління податками. Стратегія оподаткування підприємства повинна відповідати вимогам законодавства та соціальним очікуванням. Невідповідність цим критеріям може вплинути на репутацію підприємства та його фінансовий результат у подальшому.

Бухгалтерський облік грає ключову роль у правильному визначенні податкових зобов'язань. Використання різних бухгалтерських методів, таких як метод розпізнавання доходів та витрат, може визначати часові рамки для визнання податкових обов'язків. Наприклад, вибір методу FIFO (перше вийшло – перше вийшло) або LIFO (перше вийшло – останнє вийшло) для обліку запасів може вплинути на розпізнавання витрат та визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню [29].

Додатково, розгляд можливостей бухгалтерського оподаткування стає важливим аспектом аналізу. Використання податкових пільг та стимулів, які пропонує законодавство, може значно вплинути на обсяг оподаткування та, відповідно, на фінансовий результат підприємства. Наприклад, інвестиції в дослідження та розвиток, високотехнологічне обладнання чи розвиток нових ринків може бути супроводжено податковими пільгами, що дозволяє знизити податкові зобов'язання.

Щодо бухгалтерського обліку, важливо також розглядати його в контексті міжнародних стандартів, зокрема Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Впровадження цих стандартів може вплинути на спосіб визначення та розкриття податкових зобов'язань, сприяючи збільшенню прозорості та довіри інвесторів.

Прикладом може слугувати ситуація, коли підприємство вирішує використовувати податкові кредити, отримані внаслідок вкладення в дослідження та розвиток, для зменшення обсягу податкових зобов'язань у подальших фінансових періодах.

Завершуючи, можна зазначити, що вивчення взаємозв'язку податкових зобов'язань та бухгалтерського обліку вимагає комплексного підходу. Врахування різних методів та стратегій, а також дотримання стандартів, сприяє не тільки оптимізації оподаткування, але й підвищенню довіри зацікавлених сторін та стійкості фінансового стану підприємства в довгостроковій перспективі.

3.3 Економічний і фінансовий аналіз результатів діяльності підприємства

Сучасне підприємницьке середовище вимагає від підприємств ефективного управління матеріально-технічними ресурсами для забезпечення стабільного функціонування та конкурентоспроможності. Товариство з обмеженою відповідальністю «Сільпо» є одним із провідних гравців на ринку роздрібної торгівлі продовольчими товарами в Україні. Задля здійснення детального аналізу розглянемо фінансові показники даної мережі (див. табл. 3.2.).

Таблиця 3.2 – Фінансові показники ТОВ «Сільпо» за 2020–2022рр.

Назва рядка	2020, тис.грн.	2021, тис.грн.	2022, тис.грн.	Абсолютне відхилення 2022/2020	Відносне відхилення 2022/2020
Чистий дохід від реалізації(товарів,робіт, послуг)	64 402 634	72 784 231	69 990 601	5 587 967	8,6
Собівартість реалізованої продукції(товарів,послуг)	47 249 897	52 182 935	50 815 360	3 565 463	7,27
Валовий: прибуток	17 152 737	20 601 296	19 175 241	2 022 504	12,53
Інші операційні доходи	323 521	412 332	724 956	401 435	124
Адміністративні витрати	1 685 089	2 777 345	3 384 947	1 699 858	100,5
Витрати на збут	15 581 479	18 533 954	17 517 114	1 935 635	13,23
Інші операційні витрати	56 162	122 040	160 951	104 789	185,42
Інші фінансові доходи	201 154	314 875	57 897	-143 257	-10,7
Інші доходи	84 957	563 547	514 944	429 987	-10,89
Фінансові витрати	2 225 413	2 358 809	2 502 288	276 875	12,47
Інші витрати	1 350 048	16 678	3 980 812	2 630 764	133,6
Збиток	3 157 847	1 925 655	7 436 983	4 279 136	134,2
Витрати(дохід) з податку на прибуток	43 609	79 971	196 212	152 603	27,9
Збиток	3 114 238	1 845 684	7 633 195	4 518 957	136,55

Джерело: розроблено автором на основі форм фінансової звітності (додаток А,Б)

За даними, наведеними вище, можна зробити висновок, що чистий прибуток збільшився на 8,6% з 2020 по 2022 рік. Однак видно, що дохід у 2021 році на двічі перевищує прибуток у 2022 році. Зменшення доходу в 2022 році порівняно з 2021 роком пов'язане з військовими діями в Україні. Виробничі витрати також збільшилися на 7,27%, що призвело до підвищення цін на продукцію, і відповідно, операційні доходи також зросли.

Доходи ТОВ «Сільпо» розподіляються на кілька складових, а саме: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, інші фінансові доходи, інші доходи та дохід з податку на прибуток [33].

Чистий дохід від реалізації продукції: становить майже всю суму доходів, а саме, мінімум 97,7% та у середньому 98,35% від усіх доходів. Головним джерелом цього доходу є роздрібна торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами. Незважаючи на те, що чистий дохід збільшується, його питома вага у загальному доході коливається від 97,71% до 99,00%.

Інші операційні доходи: становлять у середньому 0,66% від загальних доходів. Максимальний показник був у 2022 році – 1,02%, а мінімальний у 2019 році – 0,46%.

Інші фінансові доходи: у середньому складають 0,20% від усіх доходів. Їх питома вага зростала за винятком 2022 року, коли вони значно зменшились до 0,08% (найнижчий показник).

Інші доходи: найменш стабільна складова доходів з питоною вагою, що коливається від 0,13% у 2020 році до 1,61% у 2019 році, у середньому становлять 0,73% від загальних доходів. У 2022 році склали 0,72%.

Дохід з податку на прибуток: забезпечується завдяки відстроченню податкових активів і зобов'язань. В середньому займає 0,06% у загальних доходах, з максимальним показником у 2021 році (0,11%) та мінімальним у 2019 році (0,03%) [33].

Структурний розгляд прибутку у фінансовому звіті ТОВ «Сільпо» за період з 2018 по 2022 роки представлений у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Структурний аналіз доходів у звіті про фінансові результати ТОВ «Сільпо» за 2018–2022 рр.

Назва рядка	Питома вага, %				
	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації(товарів,робіт, послуг)	98,75	97,71	99,00	98,15	98,13
Інші операційні доходи	0,78	0,46	0,50	0,56	1,02
Інші фінансові доходи	0,00	0,19	0,31	0,42	0,08
Інші доходи	0,41	1,61	0,13	0,76	0,72
Дохід з податку на прибуток	0,06	0,03	0,07	0,11	0,04
Разом доходи	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: розроблено автором на основі форм фінансової звітності (додаток А,Б)

Отже, основну частину доходів становить чистий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), який усереднено складає 98%. Решта видів доходів усереднено становлять менше 1%, і найменший прибуток отримується від податку на прибуток, що становить менше 0,1%.

Щодо витрат ТОВ «Сільпо», вони складаються зі собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат, фінансових витрат, втрат від участі в капіталі, та інших витрат [33].

Собівартість реалізованої продукції: становить більшість загальних витрат (мінімум 64,4%). Усереднено становить 70,25% від усіх витрат. Питома вага цих витрат зменшується від 74,47% у 2018 році до 64,42% у 2022 році, навіть при зростанні самих витрат.

Адміністративні витрати: усереднено становлять 2,6% від загальних витрат. Збільшуються як самі витрати, так і їх питома вага, з 1,38% у 2018 році до 4,3% у 2022 році.

Витрати на збут: займають значну частину витрат, усереднено становлячи 21,8% від загальних витрат. За період з 2018 по 2021 роки питома вага цих витрат зросла, а в 2022 році зменшилась до 22,42%.

Інші операційні витрати: не складають більше 0,3% від загальних витрат та усереднено становлять 0,14%. Мають найнижчий показник у 2019 році – 0,01%, а найвищий у 2018 році – 0,26%.

Фінансові витрати: усереднено складають 3,36% від загальних витрат. Мають тенденцію зростання самого показника, але зниження питомої ваги – від 3,96% у 2018 році до 3,18% у 2022 році.

Втрати від участі в капіталі: зменшуються в період з 2018 по 2022 роки, а їх питома вага зменшується від 0,57% до 0,01%. Середнє значення дорівнює 0,16%.

Інші витрати: збільшуються, за винятком 2021 року, і усереднено становлять 1,66% від загальних витрат. У 2022 році цей показник сягнув найвищого значення – 5,47%, що обумовлено різким зростанням інших витрат через російське вторгнення в Україну.

Отже, розглянемо детальніше структурний аналіз витрат підприємства.

Таблиця 3.4 – Структурний аналіз витрат в звіті про фінансові результати ТОВ «Сільпо»

Назва рядка	Питома вага, %				
	2018	2019	2020	2021	2022
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	74,47	74,41	69,31	68,66	64,42
Адміністративні витрати	1,38	1,28	2,47	3,65	4,30
Витрати на збут	19,02	20,34	22,86	24,39	22,42
Інші операційні витрати	0,26	0,01	0,08	0,16	0,20
Фінансові витрати	3,96	3,31	3,26	3,10	3,18
Втрати від участі в капіталі	0,57	0,17	0,03	0,00	0,01
Інші витрати	0,34	0,48	1,98	0,03	5,47
Разом доходи	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: розроблено автором на основі форм фінансової звітності (додаток А,Б)

Отже, основна частина всіх витрат припадає на собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), і в середньому ця складова становить приблизно 70%. Витрати на збут займають приблизно 22%. Адміністративні витрати, фінансові витрати та інші витрати кожен у середньому не перевищують 3%. Інші операційні витрати та втрати від участі в капіталі є найменшими, займаючи не більше 0,2% від суми всіх витрат.

У 2018 році мережа «Сільпо» зареєструвала чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на суму майже 52 мільярди гривень.

Собівартість склала 39,8 мільярдів гривень, згідно з формулою (1.3), валовий прибуток склав 12 мільярдів гривень.

У 2019 році, розширюючи обсяги продукції та відкриваючи нові супермаркети, чистий дохід від реалізації продукції зрос до 62,5 мільярда гривень, що на 20,5% перевищує показник попереднього року. Валовий прибуток збільшився на 25,4%, склавши 15,1 мільярда гривень.

У 2020 році через поширення пандемії COVID–19 «Сільпо» не зміг утримати темпи росту доходу, і чистий дохід від реалізації продукції збільшився всього на 3,1%, склавши 64,4 мільярда гривень. Валовий прибуток зрос на 13,5%, склавши 17,2 мільярда гривень.

У 2021 році чистий дохід становив 72,8 мільярда гривень, перевищуючи показник попереднього року на 13%. Також у цьому році різниця між доходом від реалізації продукції та собівартістю стала найбільшою за період, що призвело до найбільшого прибутку – 20,6 мільярда гривень, що перевищує 2020 рік на 20,1%.

У 2022 році, під час російсько–української війни, мережа «Сільпо» зазнала значних труднощів, і її дохід склав 70 мільярдів гривень, що менше на 3,8% порівняно з 2021 роком. Валовий прибуток зменшився на 6,3%, склавши 19,3 мільярда гривень.

За період з 2018 по 2022 роки мережа «Сільпо» збільшила свій дохід від реалізації продукції на 35%, що становить 18,2 мільярда гривень. Валовий прибуток зріс на 7,3 мільярда гривень, або 60,3%.

У 2018 році фінансовий результат від операційної діяльності становив 1,4 мільярда гривень. Значна різниця між валовим прибутком та фінансовим результатом виникла через великі витрати від операційної діяльності, основними серед яких були витрати на збут на суму 10,2 мільярда гривень. Адміністративні витрати та інші операційні витрати склали разом 880 мільйонів гривень, тоді як інші операційні доходи склали всього 411 мільйонів гривень.

У 2019 році інші операційні доходи скоротилися на 28%, складаючи 296 мільйонів гривень. З іншого боку, витрати від операційної діяльності зросли: витрати на збут збільшилися на 27,3% до 12,9 мільярда гривень, адміністративні витрати збільшилися на 10,3% до 814 мільйонів гривень. Загалом фінансовий результат від операційної діяльності збільшився на 16,1%, досягнувши 1,6 мільярда гривень.

У 2020 році всі витрати від операційної діяльності (17,3 мільярда гривень) стали порівнянні з валовим прибутком (17,2 мільярда гривень). Витрати на збут зросли на 20,4% до 15,6 мільярда гривень, адміністративні витрати зросли на 106,9% до 1,7 мільярда гривень. Тільки завдяки іншим операційним доходам у розмірі 324 мільйонів гривень підприємство змогло отримати позитивний фінансовий результат від операційної діяльності у розмірі 150 мільйонів гривень, що менше на 90,6% порівняно з попереднім роком.

У 2021 році витрати від операційної діяльності досягли максимального рівня за період 2018–2022 років – 21,4 мільярда гривень. Витрати на збут зросли на 18,9% до 18,5 мільярда гривень, адміністративні витрати зросли на 64,7% до 2,8 мільярда гривень. Інші операційні доходи зросли на 27,5% до 412 мільйонів гривень, але цього було недостатньо для отримання позитивного фінансового результату від операційної діяльності – збиток склав 417 мільйонів гривень.

У 2022 році витрати від операційної діяльності майже не змінилися (зменшилися на 1,2%), але дохід зрос на 75,8%, склавши 725 мільйонів гривень. Зменшення валового прибутку у 2022 році призвело до того, що «Сільпо» не зміг досягти позитивного фінансового результату від операційної діяльності – збиток склав 1,2 мільярда гривень, що є найвищим показником за весь обраний період.

За період з 2018 по 2022 роки фінансовий результат від операційної діяльності зменшився на 182% або на 2,6 мільярда гривень через великі витрати, зокрема витрати на збут, які збільшилися на 73,6% або на 7,5 мільярда

гривень, та адміністративні витрати, які збільшилися на 357,6% або на 2,6 мільярда гривень.

На рис.3.4. показано, як змінювались витрати від операційної діяльності ТОВ «Сільпо» протягом 2018–2022 років, зокрема витрати на збут, адміністративні витрати та інші операційні витрати.

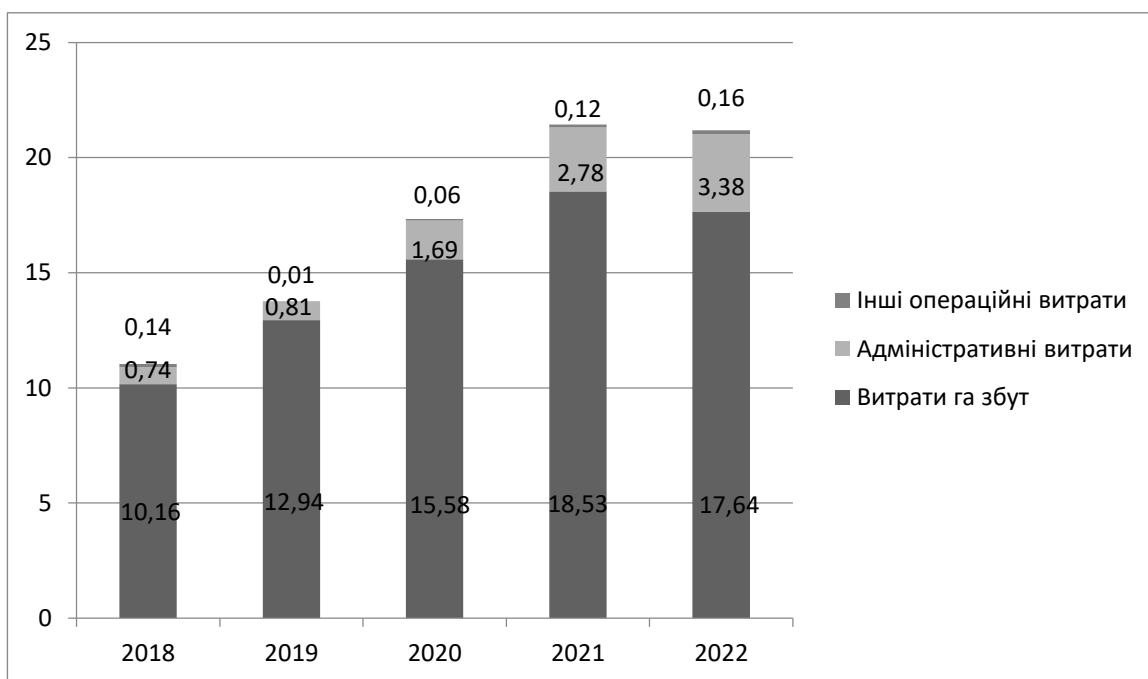

Рисунок 3.4 – Динаміка витрат від операційної діяльності ТОВ «Сільпо» в період 2018–2022 рр., млрд.грн.

Джерело: розроблено автором на основі форм фінансової звітності

У 2018 році підприємство ТОВ «Сільпо» зафіксувало втрати, а саме величина збитку склала 944 млн грн. Одним із ключових чинників цього впливу стали фінансові витрати, які склали 2,1 млрд грн. Збитки від участі в капіталі та інші витрати разом склали 485 млн грн, тоді як інші доходи становили 216 млн грн.

У 2019 році підприємство змогло повернутися до прибутковості з чистим фінансовим результатом у розмірі 290 млн грн. Позитивний фінансовий результат вдалося досягти завдяки різкому зростанню інших доходів на 375,4%

або 810 млн грн, а також покращенню фінансових результатів порівняно з 2018 роком. Фінансові та інші витрати практично залишились на одному рівні.

У 2020 році через збільшення інших витрат на 340,3% або 1 млрд грн підприємство зазнало втрат у розмірі 3,1 млрд грн. Значний вплив також мало зменшення інших доходів на 91,7%, або 85 млн грн. Великий вплив на ситуацію в 2020 році мав фактор того, що прибуток від операційної діяльності вже становив лише 154 млн грн.

У 2021 році витрати від операційної діяльності досягли максимального рівня за період 2018–2022 років – 21,4 млрд грн, де витрати на збут зросли на 18,9%, або 18,5 млрд грн, адміністративні витрати зросли на 64,7%, або 2,8 млрд грн. Інші операційні доходи зросли на 27,5%, але цього виявилось недостатньо для отримання позитивного фінансового результату – збиток склав 417 млн грн.

У 2022 році витрати від операційної діяльності практично не змінилися (зменшилися на 1,2%), але дохід зрос на 75,8%, що призвело до збитку в розмірі 1,2 млрд грн – найвищого за весь період 2018–2022 рр. Загалом, за цей період чистий фінансовий результат від операційної діяльності скоротився на 182%, або на 2,6 млрд грн, через великі витрати, зокрема витрати на збут, які зросли на 73,6%, або 7,5 млрд грн, та адміністративних витрат, які зросли на 357,6%, або 2,6 млрд грн.

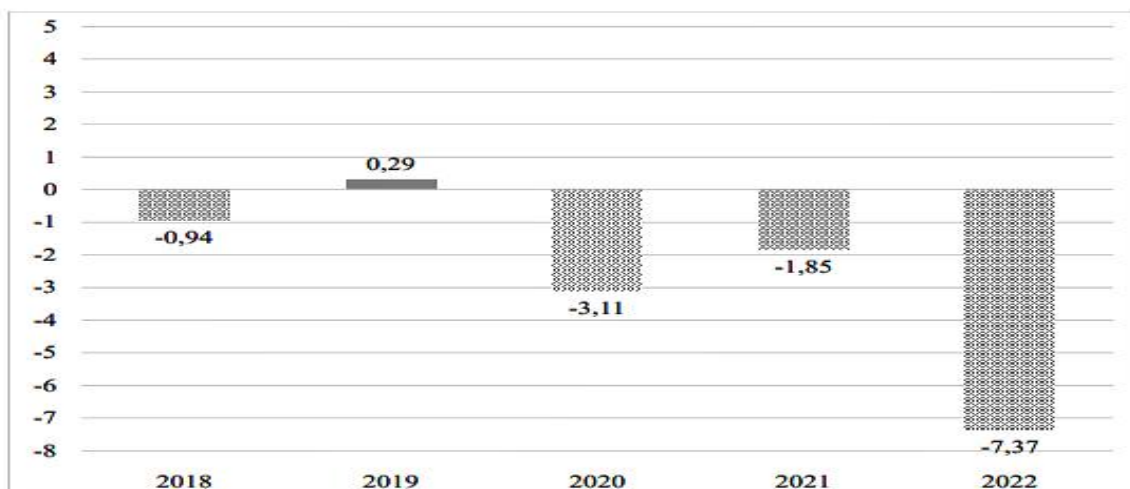

Рисунок 3.5 – Динаміка показника чистого фінансового результату ТОВ «Сільпо» в період 2018–2022 рр., млрд грн

Протягом періоду з 2018 по 2022 рік чистий фінансовий результат ТОВ «Сільпо» зменшився на 680,8%, або на 8,3 млрд грн. За останні п'ять років діяльності підприємство змогло зареєструвати прибуток лише один раз – у 2019 році, величина якого склала 290 млн грн.

4 ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБГРУНТУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ З ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ І ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах динамічного розвитку економіки та постійних змін в законодавстві, питання податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань стає надзвичайно актуальним для успішного функціонування підприємств. Ефективне управління податками стає визначальним фактором для досягнення фінансової стабільності, конкурентоспроможності та забезпечення сталого росту.

Зі зростанням конкуренції та вибагливості податкових органів, підприємства повинні вдосконалювати свої стратегії податкового планування, а також зміцнювати внутрішній контроль для уникнення податкових ризиків та максимізації вигод від податкових пільг. У цьому контексті важливим є аналіз поточної ситуації, розробка ефективних стратегій та впровадження систем внутрішнього контролю, що дозволить підприємствам не лише виконувати свої обов'язки перед державою, але й максимально оптимізувати свої податкові зобов'язання [15].

У даному розділі розглядається необхідність та конкретні кроки з реалізації рекомендацій з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань підприємства. Аналізуються не лише загальні принципи, але й конкретні приклади, які можуть послужити моделями для інших організацій у практичному впровадженні оптимальних підходів до управління податками.

Перший і найважливіший етап впровадження ефективних стратегій податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань полягає в детальному аналізі поточної ситуації підприємства. Цей аналіз враховує попередні практики, ризики та можливості, виявлені в ході аналізу фінансової та податкової звітності.

На основі ретельного аналізу поточної ситуації підприємства, можна розробити конкретні рекомендації щодо податкового планування, спрямовані на оптимізацію податкових зобов'язань та максимізацію вигод від податкових пільг.

Стратегічне планування є важливою частиною ефективного управління податками. Рекомендацією може бути вдосконалення стратегії податкового планування, враховуючи не лише поточні, але і майбутні потреби підприємства. Наприклад, при впровадженні нових видів діяльності або розширенні географії, слід ретельно розглянути податкові наслідки цих змін.

Також важливо вивчати та використовувати податкові стимули для підтримки інновацій, науково–дослідницької діяльності та інших стратегічних напрямів. Наприклад, в багатьох країнах існують програми, що передбачають зменшення податкових ставок або навіть повні звільнення для компаній, які активно впроваджують нові технології чи здійснюють дослідницьку роботу.

Детальний аналіз податкових ставок та їх впливу на фінансові показники підприємства може виявити можливості для їх оптимізації. Наприклад, перевірка можливостей для застосування податкових пільг, зниження податкових баз чи використання інших легальних методів для зменшення податкових витрат.

Однією з ключових рекомендацій щодо податкового планування є розробка стратегій для мінімізації ризиків податкових перевірок та спірів з податковими органами. Це може включати в себе ретельне ведення податкової звітності, аудит внутрішніх процедур та визначення точок ризику. Наприклад, планування з податкового обліку може враховувати зміни у податковому законодавстві та надавати персоналу підприємства відповідні навчання для забезпечення дотримання всіх податкових норм.

Також, для мінімізації ризиків, важливо впроваджувати ефективні системи контролю та аудиту для вчасного виявлення та усунення можливих проблем. Зокрема, можна створити перелік аудиторських процедур та

контрольних точок для систематичного перегляду фінансової та податкової звітності.

Таким чином, рекомендації щодо податкового планування мають бути цільовою, конкретною та базуватися на детальному аналізі поточної ситуації підприємства. Сполучення стратегічного підходу, оптимізації ставок податків та мінімізації ризиків дозволить підприємству досягти не лише оптимальних податкових показників, але й забезпечити стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Вивчення причин відхилення фактичних показників від планових може включати:

- Виправлення середньо– та довгострокових планів, включаючи плани оподаткування та розвитку бізнесу;
- Покращення системи планування та управління організацією;
- Створення бази статистичних даних, яка відображає вплив об'єктивних зовнішніх факторів на відхилення. Оцінка ефективності обраного підприємством методу податкового планування характеризує ефективність стратегії виживання суб'єкта господарювання та вказує, наскільки податкова стратегія впливає на діяльність фірми. Загальна стратегія, яка може покращити життєздатність компанії шляхом аналізу та коригування планів для зміни способів і засобів податкового планування. Щоб оцінити точність податкового планування, можна встановити гранично допустиме відхилення.

Прийнятною межею відхилення може бути вважатися відхилення від 10% до 15% від запланованої цілі. Ці відхилення зазвичай стосуються поточної діяльності суб'єкта господарювання, змін бази оподаткування та певних змін податкових норм. Відхилення від гранично допустимих меж (понад 15%) свідчать про серйозні зміни в економічній та політичній сфері країни, системі оподаткування або низький рівень планування та реалізації. Незалежно від ступеня впливу на показники програми, необхідно ретельно проаналізувати причину [17].

Важливо відзначити, що вся система податкового планування націлена на збільшення прибутку компанії та оптимізацію господарської діяльності. Тому її ефективність може бути оцінена лише за впливом застосованих методів та прийомів на фінансові результати бізнесу. Для цього рекомендується використовувати систему показників ефективності податкового планування, яка дозволить оцінити економію податків та ефективність його впровадження. Перевірку податкової економії можна здійснити шляхом розрахунку показника економії корпоративного податку за відповідною формулою.

$$E_p = P_z / O_p, \quad (4.1)$$

де: P_z – сума податкових платежів підприємства за певний період, грн.;

O_p – обсяг реалізованої продукції за цей період, грн.

Цей показник можна обчислити щорічно та за кожний звітний період. Важливо відзначити, що сума оподаткування за визначений період повинна включати не лише обчислену компанією суму, а й суму, яку додає податковий орган протягом цього періоду (з урахуванням штрафів і пеней). Після проведення розрахунків узагальнюються наступні результати:

- У разі економії компанією 20–25% податків за звітний період і утримання цього рівня протягом кількох періодів поспіль система податкового планування вважається ефективною, і коригування не є необхідним. Підприємства можуть обмежитися аналізом змін в чинному податковому законодавстві, щоб своєчасно виправити свої дії та уникнути ризиків.
- 26–40% респондентів вказали, що система податкового планування не є достатньо ефективною. Це можна виправити за допомогою внутрішніх резервів або шляхом залучення податкових радників для виявлення слабких місць.
- 41–70% вважають, що сама програма податкового планування потребує коригувань. У цьому випадку необхідно провести детальний аналіз податкового законодавства, можливо, залучивши фахівців з аудиту, та розробити нові пропозиції.

- Якщо значення показника податкової економії перевищує 70%, необхідно переглянути загальну стратегію бізнесу та життєздатність суб'єкта господарювання. Перевірте ефективність податкового планування шляхом розрахунку таких показників:

Абсолютне зменшення або звільнення від сплати податку підприємством у визначений період (місяць, квартал, рік) (ΔPa):

$$\Delta Pa = P1 - P0, \quad (4.2)$$

де $P1$ та $P0$ – загальна сума податків, що їх сплачує підприємство відповідно в базовому та звітному (плановому) періоді.

Відносне зменшення суми податкових платежів, які сплачує підприємство протягом певного періоду (з урахуванням зміни обсягів реалізації)

$$(\Delta Pv): Op1 \Delta Pv = P1 - P0, \quad (4.3)$$

де $Op0$, $Op1$ – обсяг реалізації відповідно в базовому та звітному (плановому) періоді. Слід відзначити, що цей показник дозволяє враховувати вплив змін у реалізації продукції, що часто має вплив на обсяги податкових зобов'язань.

Коефіцієнт ефективності податкового планування на підприємстві

$$(Kep): Kep = P*(EP1/P0), \quad (4.4)$$

де $EP1$ – економія податкових платежів завдяки податковому плануванню протягом певного періоду, у гривнях;

$P0$ – сума податкових платежів у базовому періоді, у гривнях.

Як вже вказано вище, оцінка ефективності податкового планування на підприємстві здійснюється порівнянням вищезазначених показників із їх базовими значеннями.

В якості базових значень можна використовувати індекси підприємств–конкурентів, теоретично обґрунтовані оптимальні значення з урахуванням найвищого дозволеного законодавством рівня відсотків, максимальної прибутковості суб'єктів господарювання тощо. Важливо відзначити, що при оцінці результатів податкового планування слід враховувати не лише економію податків, а й можливі витрати чи збитки, які можуть виникнути під час

господарської діяльності без податкового планування. Також важливо зауважити, що ефективність податкового планування може бути оцінена лише на основі динамічних розрахунків, які дозволяють визначити тенденції для кожного конкретного суб'єкта господарювання [42].

Отже, наведена система оціночних факторів та показників ефективності надає можливість визначити рівень ефективності податкового планування, тоді як впровадження цього виду планування у систему управління суб'єктом господарювання є більш обґрунтованим для подальшого розвитку його діяльності. Це рішення дозволяє робити певні висновки. Проте розрахунок рівня податкового стресу може обґрунтувати організаційну форму податкового планування, вказавши на необхідність залучення експертів для вирішення конкретних проблем у податковій сфері.

Важливо враховувати, що для вирішення поточних завдань може бути ефективно створити тимчасову робочу групу в межах компанії, залучивши співробітників з інших відділів (бухгалтерії, юридичного, планового, економіко–фінансового тощо), які працюватимуть на постійній основі. Такий метод організації корпоративного податкового планування дозволяє уникнути додаткових витрат при виконанні поставлених завдань. Крім того, його реалізація сприяє усуненню негативних аспектів, пов'язаних із відсутністю бази для інформаційного забезпечення у прийнятті управлінських рішень у сфері податкового планування, уникненню прогалин в інформаційному полі та встановленню обратного зв'язку між структурними підрозділами підприємства. У випадку одноразової угоди чи необхідності вивчення всієї діяльності підприємства для домовленості про значні суми, розумно залучити зовнішніх експертів.

Впровадження ефективних механізмів внутрішнього контролю є критичним елементом управління податковими зобов'язаннями підприємства.

Створення спеціалізованого відділу внутрішнього контролю є важливим кроком для забезпечення ефективності внутрішнього контролю податкових зобов'язань. Цей відділ повинен включати кваліфікованих фахівців, що

розуміють податкове законодавство та здатні виявляти можливі ризики та шляхи їх уникнення.

Наприклад: Компанія XYZ вирішила створити внутрішній контрольний відділ, який буде відповідати за моніторинг та перевірку всіх податкових операцій. Цей відділ включає фахівців із податкового обліку, юристів та аудиторів, що спільно працюють над забезпеченням відповідності та ефективності.

Розробка та впровадження чітких внутрішніх процедур та політик стосовно податкового обліку є ключовим елементом внутрішнього контролю. Вони повинні визначати обов'язки працівників, порядок ведення податкової звітності, а також процедури перевірки та підтвердження податкових операцій.

Наприклад: Компанія ABC розробила докладні внутрішні положення щодо податкового обліку, в якому чітко визначені обов'язки фінансових та податкових відділів. Політика також включає процедури аудиту та перевірки, що проводяться регулярно для виявлення можливих помилок чи ризиків.

Використання сучасних інформаційних технологій для автоматизації обліку та звітності є ефективним засобом забезпечення точності та ефективності внутрішнього контролю податкових зобов'язань. Автоматизовані системи можуть виявляти потенційні помилки, а також надавати швидкий доступ до різноманітної інформації для прийняття рішень.

Наприклад: Компанія DEF впроваджує спеціалізоване програмне забезпечення для податкового обліку, яке автоматично аналізує всі податкові транзакції, виявляє непрописані ризики та генерує детальні звіти для внутрішніх потреб та аудиторів.

Такі кроки забезпечують не лише точний облік податкових операцій, але й допомагають попереджати можливі помилки чи порушення внутрішніх процедур, що дозволяє швидко реагувати на податкові ризики.

Отже, забезпечення ефективного внутрішнього контролю податкових зобов'язань вимагає чітких процедур, кваліфікованих кадрів та використання

сучасних технологій. Це допомагає не тільки виявляти та вирішувати поточні проблеми, але і попереджати можливі ризики у майбутньому.

Важливо зазначити, що на основі даних ТОВ «Сільпо» було розроблено та запропоновано заходи щодо податкового планування та підвищення ефективності внутрішнього контролю. Згідно з нашими припущеннями та розрахунками податкової економії з застосованими заходами, можемо вказати на певні переваги використання даного методу, а саме:

Метод податкової економії допомагає чітко визначити та контролювати ефективність діяльності підприємства та суму сплачених ним податкових платежів, в свою чергу, це позитивно впливає як на управління, так і на фінансовий результат. За допомогою даного методу ТОВ «Сільпо» вдається досягти економії понад 18% податкових платежів за звітний період, при умові утримання цього показника протягом декількох періодів поспіль. Можна вважати, що система податкового планування є ефективною та не потребує коригувань. З використанням даного методу та доданням цієї інформації до звітності та презентації про діяльність ТОВ «Сільпо» може привернути увагу як вчених для детального дослідження діяльності підприємства, так і інших респондентів, що, в свою чергу, може слугувати як позитивний досвід для розвитку підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

У сучасному світі, де глобалізація та інтеграція національної економіки з міжнародними підприємствами стають пріоритетними, зацікавленість країни в легальному зниженні податків свідчить про важливість податкового планування як інструменту управління суспільними ресурсами, показника ефективності бізнесу та засобу забезпечення економічного та соціального прогресу. З цієї причини, у контексті сталого розвитку ринку, ми вважаємо доцільним організувати структурне податкове планування на основі чітких критеріїв, що відрізняються від ухилення від сплати податків. Таким чином, ключовою відмінністю між методами податкового планування (такими як поточний фінансовий контроль, попередня податкова експертиза, порівняльний аналіз) та незаконним ухиленням від сплати податків є правом суб'єктів ринку

мінімізувати податкові зобов'язання шляхом використання всіх законодавчо санкціонованих методів, що призводить до систематичного та обґрунтованого зниження податкових платежів та навантаження(рис.4.1).

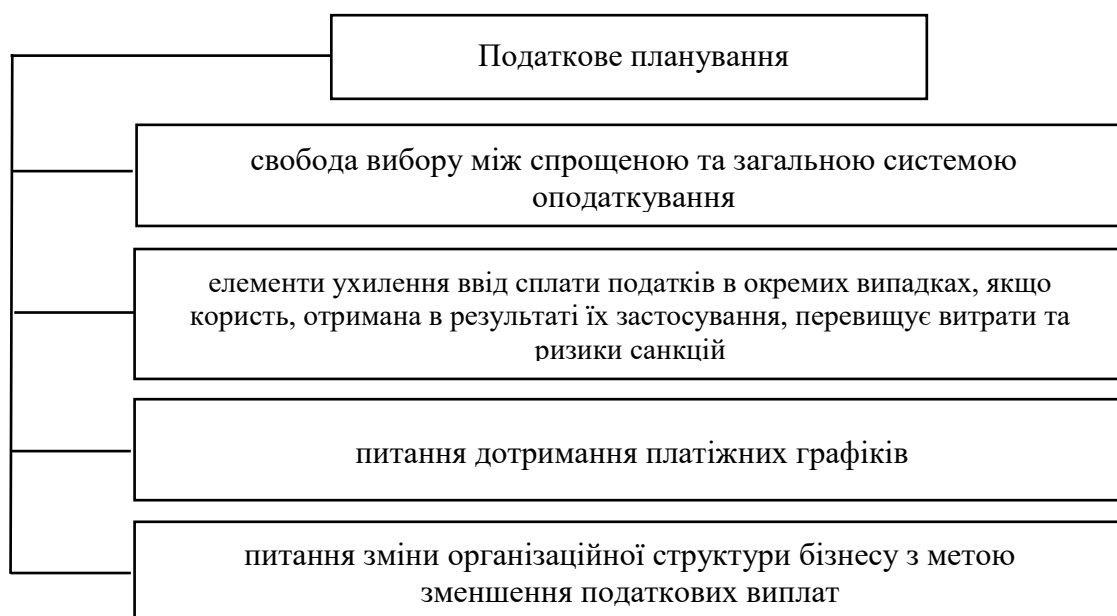

Рисунок 4.1 – Структурна побудова податкового планування

Джерело: складено автором на основі [40]

З урахуванням вищевикладеного, стратегії активного оподаткування, спрямовані на досягнення загальних бізнес-цілей, виступають ключовими компонентами теоретично-методологічного підґрунтя податкового планування у контексті керування податковими потоками (рис. 4.2). Зазначено, що успішність оптимальної структури податкового планування, яка сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, базується на гармонійному зв'язку між його чистим прибутком та передбачуваним обсягом ділових результатів у конкурентному середовищі, де здійснюється раціонально організований обіг реальних ресурсів та поєднання організаційно-структурних елементів з індивідуальним підходом у процесі оптимізації податкового портфеля. Відповідно до цього, правильна організація податкового планування у суспільно-економічному середовищі невизначеності сприяє досягненню успіху, включаючи максимізацію прибутку через взаємовигідну співпрацю між постачальниками та замовниками у управлінні грошовими потоками, розробку

точного розрахункового алгоритму оподаткування, мінімізацію податкових зобов'язань та їх своєчасне погашення, уникнення штрафних санкцій.

Рисунок 4.2 – Механізм теоретико-методологічної побудови податкового планування за проектуванням управління податковими доходами

Джерело: складено автором на основі [40]

Для підвищення ефективності податкового планування пропонується використовувати наступні методи:

1. Використання методів кореляційно-регресійного аналізу для прогнозування платежів податків за різними чинниками, враховуючи тенденції минулих періодів і їх вплив на майбутні оплати. Це включає в себе використання сучасних інформаційних технологій для досягнення максимального ефекту.

2. Застосування економіко-статистичних методів, таких як теорія ігор, загальнодоступний сервіс та стохастичне програмування, для аналізу податкової політики, обсягів продажу, коливання цін та їх структури.

3. Використання методу розроблення плану за декількома варіантами з поступовими відхиленнями для визначення оптимальної стратегії.

4. Використання детермінованих моделей, таких як лінійне та кількісне програмування, для визначення найкращого варіанту в умовах багатьох змінних факторів.

Дослідження світової науково-практичної думки показує, що важливою складовою проактивної стратегії оподаткування є універсальність підходу з фокусом на виявленні та оцінці ризиків у змінному інституційному середовищі податкових ринкових структур.

Для оцінки стану системи адміністрування податків розроблено TADAT - діагностичний інструмент, який визначає фактичну результативність у дев'яти ключових областях та за допомогою 28 показників. Цей інструмент дозволяє оцінити відповідність роботи податкових органів світовим стандартам, що допомагає виявити недоліки та переваги.

Діагностика функціонування ДПСУ (Державної податкової служби України) вказує на недостатню структурованість та ненадійність системи управління ризиками в порівнянні зі світовою практикою. З цього приводу, для ефективного управління податковими ризиками та відповідності вимогам законодавства пропонується класифікація ризиків за категоріями та обов'язками платників податків з урахуванням факторів інституційного середовища ринку (рис. 4.3).

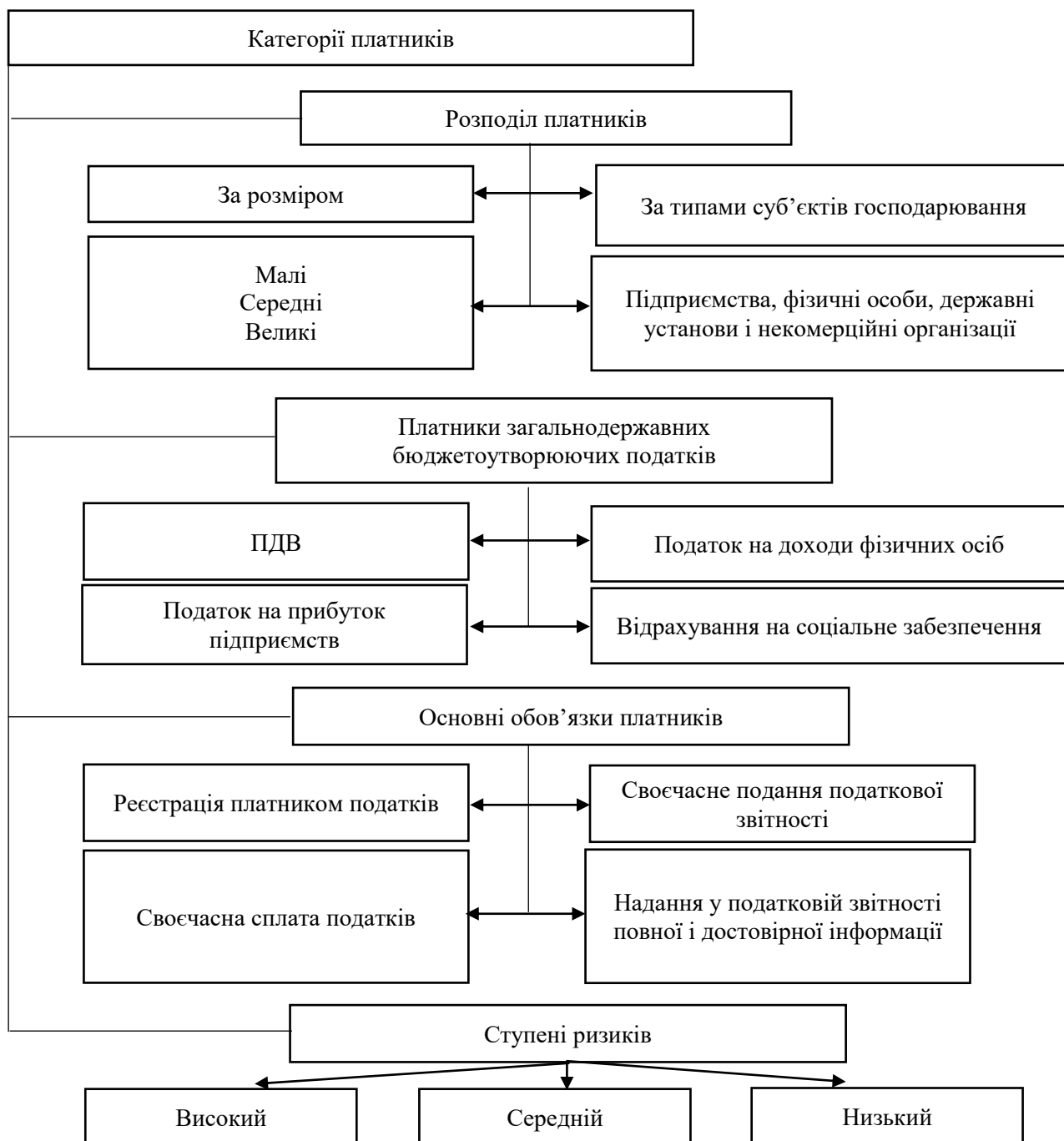

Рисунок 4.3 – Класифікаційна побудова виявлених і розподілених ризиків за категоріями і обов'язками платників податків.

Джерело: складено автором на основі [27]

Отже, на основі результатів наукового дослідження встановлено, що у сфері податкового адміністрування існують фактори, які негативно впливають на якість податкового планування. Ці фактори включають недоліки та

нестабільність податкового законодавства України, фінансову нестабільність більшості платників податків, їхнє негативне ставлення та недовіру до податкових органів, а також тенденцію до уникнення сплати податків і ухилення від оподаткування.

Поглиблений аналіз тактично-орієнтованих підходів до податкового планування дозволив обрати стратегію, що передбачає побудову ефективної системи взаємодії між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками податків. Ця стратегія ґрунтується на високому рівні взаєморозуміння та професіоналізму, спрямованих на досягнення успіху в умовах сталого розвитку ринку.

У світлі сучасних викликів та непередбачуваності економічного середовища, розробка та ефективне впровадження рекомендацій з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань стає стратегічно важливою для підприємств. Ці рекомендації виступають не лише як інструмент забезпечення фінансової стабільності, а й як стратегічна перевага в умовах постійної зміни правових та економічних умов.

Впровадження рекомендацій з податкового планування дозволяє підприємствам ефективно використовувати податкові можливості, зменшуючи податкові витрати та максимізуючи прибутковість. Наведення конкретних прикладів зменшення податкового тиску та оптимізації податкових зобов'язань стає ключовою ланкою у цьому процесі. Наприклад, компанії, яка активно використовує податкові пільги для інновацій чи інвестицій, може значно збільшити свій конкурентний потенціал та стійкість до змін в економіці.

В той же час, внутрішній контроль податкових зобов'язань стає гарантією точності та надійності фінансової звітності, що важливо для будь-якого підприємства. Це не лише сприяє уникненню негативних наслідків податкових перевірок, але й створює позитивний імідж підприємства перед акціонерами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами.

Важливим аспектом є те, що успішна реалізація рекомендацій вимагає не лише наявності кваліфікованого персоналу, але й постійного моніторингу та

адаптації до змін в законодавстві та економічному оточенні. Забезпечення актуальності та вчасності податкових стратегій стає постійним завданням для підприємства, оскільки економічна динаміка та правове середовище постійно еволюціонують.

Отже, рекомендації з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань не лише оптимізують податкові стратегії, але й стають ключовим фактором для довгострокового успіху підприємства у складних умовах бізнес–середовища.

ВИСНОВКИ

Податкове планування фінансових зобов'язань підприємства – це процес, в якому визначається розмір податку шляхом аналізу та вибору різних об'єктів оподаткування, пріоритетних видів діяльності, конкретних видів діяльності та можливостей використання податкових пільг задля досягнення певних результатів. Цей процес є систематичним і включає в себе коротко– та довгострокове фінансово–господарське планування підприємства. Під час податкового планування збираються і обробляються дані про становище підприємства, яке впливає на податкову систему. Виробляються різні бізнес–плани, визначаються фінансові та товарні потоки, а також відносини з постачальниками, покупцями і кредиторами. Це дозволяє керівництву приймати конкретні рішення для зменшення втрат від податкових платежів.

Варто зазначити, що поряд з податковим плануванням необхідно розглядати і внутрішній контроль, як функцію управління, яка в свою чергу є засобом зворотного зв'язку між об'єктом та органом управління, що інформує про дійсний стан об'єкта і фактичне виконання управлінських рішень.

Ефективна робота в системі внутрішнього контролю допомагає вирішити ряд проблем для суб'єкта господарювання, таких як забезпечення ухвалення обґрунтованих та належних управлінських рішень, оптимізація процесів фінансово–господарської діяльності, а також виявлення, запобігання та усунення відхилень у наданій інформації для зацікавлених осіб.

Система внутрішнього контролю в суб'єкта підприємництва відіграє ключову роль у забезпеченні його ефективної функціонування та задоволенні потреб користувачів щодо інформації, яка використовується для ухвалення та обґрунтування адекватних управлінських рішень.

«Сільпо» – одна з найбільших національних мереж продовольчих супермаркетів України. Дана мережа була засована в 1998 році, слід зазначити, що перший магазин був відкритий в м.Києві, де наразі функціонує найбільша кількість супермаркетів. Станом на 2019 рік мережа присутня в 62 містах

України, а станом на 2023 рік наразі налічується 311 супермаркетів мережі ТОВ «Сільпо».

Основними відповідальними особами за внутрішній контроль у справах податкових зобов'язань ТОВ «Сільпо» стають керівник та головний бухгалтер компанії.

У світлі сучасних викликів та непередбачуваності економічного середовища, розробка та ефективне впровадження рекомендацій з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань стає стратегічно важливою для підприємств. Ці рекомендації виступають не лише як інструмент забезпечення фінансової стабільності, а й як стратегічна перевага в умовах постійної зміни правових та економічних умов.

Впровадження рекомендацій з податкового планування дозволяє підприємствам ефективно використовувати податкові можливості, зменшуючи податкові витрати та максимізуючи прибутковість. Наведення конкретних прикладів зменшення податкового тиску та оптимізації податкових зобов'язань стає ключовою ланкою у цьому процесі. Наприклад, компанії, яка активно використовує податкові пільги для інновацій чи інвестицій, може значно збільшити свій конкурентний потенціал та стійкість до змін в економіці.

В той же час, внутрішній контроль податкових зобов'язань стає гарантією точності та надійності фінансової звітності, що важливо для будь-якого підприємства. Це не лише сприяє уникненню негативних наслідків податкових перевірок, але й створює позитивний імідж підприємства перед акціонерами, інвесторами та іншими зацікавленими сторонами.

Важливим аспектом є те, що успішна реалізація рекомендацій вимагає не лише наявності кваліфікованого персоналу, але й постійного моніторингу та адаптації до змін в законодавстві та економічному оточенні. Забезпечення актуальності та вчасності податкових стратегій стає постійним завданням для підприємства, оскільки економічна динаміка та правове середовище постійно еволюціонують.

Отже, рекомендації з податкового планування та внутрішнього контролю податкових зобов'язань не лише оптимізують податкові стратегії, але й стають ключовим фактором для довгострокового успіху підприємства у складних умовах бізнес–середовища. Правильно налагоджена система внутрішнього контролю дозволяє підприємствам ефективно виявляти, оцінювати та керувати ризиками, пов'язаними з податковими питаннями. Вона забезпечує вчасне виявлення можливих невідповідностей та помилок в обліку податків, що дозволяє уникнути штрафних санкцій та інших негативних наслідків. Такий підхід сприяє підвищенню довіри стейкхолдерів та стабільності фінансового стану підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреюк Н.В., Лабезник Л.Л. Податкове планування: баланс публічних і приватних інтересів. Вісник Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. Випуск 14 / за ред. Ящишиної І.В. Кам'янець–Подільський : Аксіома, 2019. С.275–283.
2. Андрущенко І. Є. Використання факторного моделювання в діагностиці фінансової діяльності. Ефективна економіка: 2020. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2020/3.pdf.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. / Київ: «Центр навчальної літератури», 2019. 328 с.
4. Базилінська О.Я, Кальченко О.М., Панченко О.І. Підходи до оцінки забезпечення фінансової стійкості підприємств реального сектору економіки: інноваційний аспект. Фінансове забезпечення розвитку суб'єктів підприємництва реального сектору економіки: колективна монографія / за заг. ред.В. П. Ільчука : Чернігів. нац. технол. ун–т, 2017. 272 с. с. 151–161.
5. Бондаренко М. О. Правове регулювання податкового планування в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2019. 189 с.
6. Бочарова, Н. А. Податковий менеджмент : навч. посіб. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 122 с.
7. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Прогнозування соціально–економічних процесів : навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль : ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
8. Голяш І. Д., Романів С.Р., Черешнюк О.М. Податкове планування підприємства як засіб запобігання правопорушенням // Інфраструктура ринку. 2018. №18. С.309 – 312.
9. Городніченко Ю. В. Подвійне оподаткування: його сутність та методи усунення: навч.посіб. Київ, 2017. № 10. С. 574–578.

10. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика: монографія. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с.
11. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Голобородько А.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Основи статистики і прогнозування економічних процесів. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 183 с.
12. Дема Д.І. Податковий менеджмент: навч. посіб. Київ: Алерта, 2017. 256 с.
13. Дорош Н.І., Кізенко Є.С. Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування прибутку підприємств. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. № 2. С. 117–125.
14. Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: навч. посіб.ник. Харків : Видавництво «ПромАрт», 2018. 248 с.
15. Жаворонок А. В. Податковий менеджмент: конспект лекцій. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 110 с.
16. Зайцев О. В. Податковий менеджмент / О. В. Зайцев. Суми : СумДУ, 2017. 412 с.
17. Кир`язова Т. О. Податкові пільги: проблеми застосування та напрями їх вирішення / Т. О. Кир`язова, Н. І. Чулак // Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 1. С. 16–23.
18. Ключ, Ю., & Мохамед, С. Х. І. (2021). ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ. Економіка та суспільство. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-56>
19. Ключко Л.А. Теоретичні аспекти формування податкового потенціалу банківської системи. 2019. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7853/1/19.pdf>
20. Ковальчук К.Ф. Дослідження сучасних проблем у сфері уникнення подвійного оподаткування / К. Ф. Ковальчук, Л. В. Петрова // Проблеми економіки та політичної економії. 2018. №1. С. 260–270.

21. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник.– Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. – 102 с.
22. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ, 2020. 185 с
23. Курочкіна О. К. Рентабельність підприємства як основний показник ефективності його діяльності [Електронний ресурс] / О. К. Курочкіна // ЛОГОС. ONLINE. 2020. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.43.html>.
24. Ліснічук О.А. Сучасні теоретичні підходи до оцінки стійкості фінансової системи країни. Фінанси, грошовий обіг та кредит. 2019. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7859/1/22.pdf>
25. Лобова О.М., Ломоносов Д.С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України з використанням національних моделей. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 94–99. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.3.94. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4544&i=16>
26. Лозовська Л.І., Бандоріна Л.М., Савчук Л.М., Удачина К.О. Прогнозування соціально-економічних процесів : навчальний посібник. Дніпро : УДУНТ, 2022. 146 с.
27. Магопець О. А. Методологічні підходи до організації податкового планування на підприємстві / О. А. Магопець // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2019. Вип. 16 (2). С. 171–181.
28. Матвійчук М. О. Оптимізація рівня податкового навантаження на суб`єктів господарювання в Україні / М. О. Матвійчук, С. С. Брехов // Молодий вчений. 2018. № 1. С. 926–929.
29. Мединська Т.В. Спеціальні податкові режими оподаткування : загальні положення, облік і звітність : навч. посіб.. Київ: Алерта, 2017. 240 с.
30. Мороз Е. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2020. 412 с.

31. Новіков М.А. Порівняльний аналіз методик визначення податкового навантаження та шляхи їх удосконалення. Сталий розвиток економіки. 2019. № 2, С. 284–288.
32. Остапенко Я. О. Чинники впливу на формування доходу підприємства: обліково–аналітичний аспект. Економічний простір. 2020. № 154. С.115–119. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/>
33. Офіційна звітність ТОВ «СІЛЬПО». URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://content.silpo.ua/uploads/2021/04/30/608bd581266e4.pdf&ved=2ahUKEwjVisfPxfv3AhWiwA1NHdZcCzgQFnoECA8QAQ&usg=AOvVaw1QccXqRrc_GhtzuZf1_-Hr
34. Паранчук С. В., Мороз А. С., Червінська О. С., Синютка Н. Г. Податковий менеджмент : навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 296 с.
35. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755–VI (зі змінами та доповненнями від 01.01.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
36. Податковий менеджмент : навчальний посібник / С. В. Паранчук, А. С. Мороз, О. С. Червінська, Н. Г. Синютка. Львів : Нац. ун–т «Львівська політехніка», 2017. 296 с.
37. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
38. Синчак В. П. Особливий механізм справляння податків і зборів в умовах функціонування спрощеної системи оподаткування. Облік і фінанси. 2020. №2 (88). С. 103 – 113.
39. Синчак В.П., Самарічева Т. А. Податок на додану вартість у системах ціноутворення й оподаткування молокопереробних підприємств : монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. 180 с.

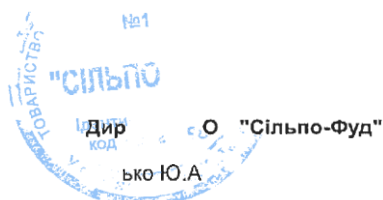
40. Строченко Н. І. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / Наталія Строченко, Інна Коблянська – Суми : Сум. нац. аграр. ун-т., 2015. 271 с.
41. Схеми уникнення від податків: де найбільше втрачає бюджет. 2019. URL: <http://finbalance.com.ua/news/ukhilennya-vid-splati-podatkov-na-yakikh-skhemakh-naybilshe-vtracha-byudzhet>
42. Ткаченко Т. П., Тульчинська С. О., Бойчук Д. В. Управління доходами на підприємстві. Електронне фахове видання «Ефективна економіка». 2018. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6192>
43. Товариство з обмеженою відповідальністю «Сільпо» / Clarity Project. 2023. Режим доступу: <https://clarityproject.info/edr/40720198>.
44. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія / заг. ред. І. С. Волохової. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2018. 384 с.
45. Тютюнник С.В. Факторно-фінансові оцінки у стратегічному управлінні прибутковістю суб'єктів малого підприємництва : монографія / С. В. Тютюнник, Ю. М. Тютюнник // Київ : Талком, 2020. С. 216–228.
46. Фінансовий менеджмент: підручник / О.В. Кнейслер, О.Р. Квасовський, О.Ю. Ніпіаліді; за ред. д-ра екон. наук, професора Кнейслера О.В. – Тернопіль : Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.
47. Цебень Р.Л. Особливості облікової політики основних засобів за міжнародними стандартами фінансової звітності. Бізнес-навігатор. 2020. № 61. С. 34–36. URL: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.61-34>
48. Янько Анна. Маркетингові дослідження: потужний інструмент пошуку інсайті, YOUSCAN. – 2022. URL: <https://youscan.io/ua/blog/market-research/>.
49. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». 2018. Т. 29. № 3. С. 173–180.

ДОДАТКИ

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»

Консолідований звіт про сукупний дохід
за рік, що закінчився 31 грудня 2022

	Примітки	2022 тис.грн.	2021 тис.грн.
Дохід від реалізації	5	69 990 601	72 784 231
Собівартість реалізації	6	(50 815 360)	(52 182 935)
Валовий прибуток		19 175 241	20 601 296
Інші операційні доходи	7	724 956	412 332
Витрати на збут	8	(17 517 114)	(18 533 954)
Адміністративні витрати	9	(3 384 947)	(2 777 345)
Інші операційні витрати	10	(160 951)	(122 040)
Збиток від операційної діяльності		(1 162 815)	(419 711)
Інші доходи	11	514 944	563 547
Інші витрати	12	(3 980 812)	(16 678)
Фінансові доходи	13	57 897	314 875
Фінансові витрати	14	(2 502 288)	(2 358 809)
Прибуток/(збиток) від переоцінки фінансових інвестицій, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	15	-	(8 879)
Дохід/(втрати) від інвестицій в асоційовані компанії	16	(363 909)	-
Збиток до оподаткування		(7 436 983)	(1 925 655)
Дохід/(витрати) з податку на прибуток	17	(196 212)	79 971
Збиток за рік		(7 633 195)	(1 845 684)
Інший сукупний дохід, за вирахуванням податку			
Статті, які згодом не будуть перекласифіковані до прибутку або збитку:			
Прибуток від переоцінки основних засобів		586	-
		(7 632 609)	(1 845 684)

Головний бухгалтер ТОВ
"Сільпо-Фуд"
Козак В.В.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬПО-ФУД»
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2020 РОКУ
(в тисячах українських гривень. Якщо не вказано інакше)

Підприємство ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»

Дата (рік, місяць, число)
та СДРІКОУ

КОДІ		
2020	12	31
40720198		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рилка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23	64 402 634	62 446 681
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	24	(47 249 897)	(47 340 607)
Валовий:				
прибуток	2090		17 152 737	15 106 074
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	25	323 521	295 502
Адміністративні витрати	2130	26	(1 685 089)	(814 406)
Витрати на збут	2150	27	(15 581 479)	(12 940 168)
Інші операційні витрати	2180	28	(56 162)	(8 685)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			153 528	1 638 317
прибуток	2190			
збиток	2195		-	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2230	29	201 154	122 547
Інші доходи	2240	30	578 354	1 025 781
Фінансові витрати	2250	31	(2 225 413)	(2 105 372)
Втрати від участі в капіталі	2255	8	(22 025)	(106 091)
Інші витрати	2270	32	(1 843 445)	(306 599)
Фінансовий результат до оновдження:				
прибуток	2290			268 583
збиток	2295		(3 157 847)	
Витрати з податку на прибуток	2300	33	43 609	20 994
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності після оновдження	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350			289 577
збиток	2355		(3 114 238)	

Директор
ТОВ «Сільпо-Фуд»

Головний бухгалтер
ТОВ «Сільпо-Фуд»

Лесько Ю.А.

Терещенко Т.І